

(ת"ח) כתב הר"ר אפרים מ' שאינו מריח ומצרך על הכשמים היו צרכה לבטלה ואף להוליא בני ביתו אינו יכול ואינו דומה לקדושת ואבדלתא וצרכה המוליא של מלוא דבויין חובה אבל זה אינו אלא מנהג בעמלמא ולא נהירא שכרי פורים אדם פרוסה לבני ביתו אע"פ שאינו אוכל עמם והם מאי חובה אינא וכן כורס לי הרא"ש : (וי"ט) נר של ב"כ פיר"י אם יש שם אדם חשוב אין מצרכין עליו שנעשה לכבודו ולא להאיר ואם אין שם אדם חשוב מצרכין עליו שנעשה אלא לכבוד השכינה וי"מ איפכא בשם שם אדם חשוב מצרכין עליו שנעשה להאיר לו . וכשאין שם אדם חשוב מצרכין עליו שאין נעשה אלא לכבוד השכינה : (ר"ב) במדברי ר' שוחר טוב להבדיל בישיבה כדי לקבוע הסבה על הכוס כדי שהחמ"ל יוכל צבר' חצירו צב"כ . ובספר הצוה פוסק שא"ל דכיון שקובעין עמלן ללחץ ידי הבדלה קובעין נמי לב"פ הגפן . וכן מוכיח צאשכנ לעמוד עכ"ל : (רמב"א) כתב רבינו שמחה דלוחם המחמירים על עמלן במוצאי שבת שישבין על השלחן ומבדילין על כיון ושוחין אף שלא פסקו מסעודתן ומצרכין צב"כ כשאחא שוחה בחור הסעודה ואע"פ שצרכו על הכוס מהבדלה . משום דלמרי יש הבדלה בלי סעודה וגר' אין צרכה ואין מנהג צדק והמבדל שחם היו צרכה לבטלה במשכ"ל : (תבב) כתב בעל ה"צ וכו' מדמבדיל ביום ראשון דלא סעי' מדיאכל אי טעי' מיד לא אע"ג דקילין טעם מבדיל הכי מילי היכא דמבדיל באורחא אבל אי מבדיל למחר אי טעים לא מבדיל ואינו מבין מה ישבין לילה וי' לענין אם טעי' מבדיל לב"ס :

(רמב"א) מצאתי מפרשים דלא אמרי' אסור לטעום כלל קודם שיבדיל אלא היכא דאית ליח חמרא אבל במקום שאין יין מצוי מה יעשה יחמ"ל והמיימר דבה טוח חומרא בעמלמא כו' . שם"ל : (תבב) כתב רב עמרם דוקא אם רוצה לטעום מלאכה קודם חפלה אבל לאחר חפלה ח"ל לנדר אע"פ שלא הבדיל על הכוס . וכן פירש"י . ופירש עוד אפי' מהבדיל בין קדש לחול דכל צרכה . אבל משאון הרא"ש אע"פ שהבדיל בחפלה אסור במלאכה עד שיבדיל ויאמר ב"ה' מהבדיל בין קדש לחול שצריך הזכרה שם ומלכות : (תבב) כתב רבי נטרוחאי שאין אומרים יוכי נועם כשהל"ט בשבוע וסימון לדבריו יוכי נועם וי"ה נועם וכ"כ רב עמרם . וכן המנהג פשוט אצלנו . ויש מקומות שאין אומרים אותו כשהל"ט ביום אב"ג אבל מיום ד' ואילך אין נמנעין שמים ד' ואילך בקרא לפני שבת אלא ויפך שם ר' רב חיינא ואביו אמרו שאין אומרים יוכי נועם במוצאי

(תמו) כתב הרמב"ם אם לא הבדיל במוצאי שבת בחפלה ומחר קודם שומע חפלה יש מי שאומרים שאומרה בשומע חפלה ואם אין לו כוס להבדיל לר"ך לחזור ולהתפלל אם לא הבדיל בחפלה . וכנה רב יונה אפי' אם אין לו כוס בלילה ויודע שיהיה לו כוס למחר ח"ל לחזור ולהתפלל אפי' סבור שאף למחר לא יהיה לו כוס ואפי' זה אף בנ' בלב שחל להיות במוצאי שבת אם טעה ולא הזכיר הבדלה בחפלה ח"ל לחזור ולהתפלל כיון שהבדיל על הכוס במוצאי ט' בלב : (תמו) והיכא שיש לו כוס שא"ל לחזור ולהתפלל מיד כשמוסיים הצרכה אין לו לחזור ואע"פ שלא פתח בצרכה של אחרים . וכן בכל הדברים שא"ל לחזור בשבילם כמו על הכיסים דחומה ופורים ויעלה ויבא צר"ח וענונו בתענית . ור"ל כתב אפי' לאחר שפתח הצרכה של אחרים חזר אם יראה וכן עשה מעשה וחזר לאחר מודים . בדבר שאמר אין מחזירין אותו וכנה הרא"ש ח"ל דלא מסתבר כלל כיון שאם עקר רגליו אינו חוזר לראש גם אם סיים הצרכה אינו חוזר לעצורה . ואפשר שר"ה היה מפרש אינו מחזיר אותו שאין חייב להחזיר אבל אם פרש לחזור יחזור . ומיהו גם צ"ח יתכן אם סיים חפלו שיוכל לחזור לראש דלא גרע מחפלה נדבס אבל באמנע חפלה כיון שאינו חוזר לראש כל דהו הפסקא אם חזר עכ"ל : (ת"ח) אם אין לו יין להבדיל איתא בנ"י ר"א אמר רב המנונא אם אין לו יין ושמך לנר פושט ידו לאור הכוכבים ומצרך ומבדיל בלי יין וכנה רב עמרם ואין לה סבירה לן הכי ואין מבדילין אלא על היין ואפי' על הפת אין מבדילין וכן פירש ר' שאלן מבדילין על הפת אלא השכר אם הוא חמר מדי' . והגאונים כחוצאט"פ שאין מבדילין על הפת אם חל י"ט במוצאי שבת כיון שמקדשין עליו הקידוש עיקר ואב"ג קידוש מבדילין ג"כ עליו . וכו"ה שכתב שומר טוב מעשות הבדלה ויקדוש שניהם על השכר לב"ס . ורש"י כתב שאין מבדילין אלא על הפת ולא על הכוס וכ"כ רב עמרם בר שגנא גאון וכן מנהג בתי ישיבות . אבל במ"ס וי"ט שיש קידוש ובדלה מבדיל על הפת אם אין לו יין וכ"כ אדוננו מר לך גאון וכן סברה דברבנא בתר"י אבל קמחי בגון מר יוסף ומר רב אבא ומר רב לך דמחא מחסיה סבירה לכו דהבדלה נמי על הפת וכן מבדיל לרב יחזקאל וגר"ה ובעל הדברות ז"ל . ולרבינו משה ולרבינו יעקב מלאחי דאין מבדילין אלא על היין ואין נראה לי דמאי חוגמ' דהבדלה מקדוש . ועוד דהריש שהבדיל בגאון מהירושלמי . מוכיח בן דמתיא דהם מבדילין בלי יין הילכך אין להלק בן הבדלה לקידוש משבולי הלקט :

שכחתי חסודא ולא בטלה. ומורי רבינו יוחנן
פ' משום חשיבות המלוא ואפי' בלי הכלה
סמ"ק בג"ס: (תלד) מהר"ם היה מחמיר שלא
ללחץ בטלית בשבת ברשות הרבים. והרמ"ם
יאל ב' לה"ס. והטעם טובה ללחץ בו. ומהר"ר
מוה"ר ז"ל יאל בטלית בשבת וסמך על הרמ"ם
היולא בו כדאסיק עליו ב' ב' ח' עכ"ל:

(תלד) **נשאר** מורי חבי מר' יוחנן לנדא
ז"ל על הסרבלי שיש להם
מאחוריהם קפול"י בלעז כגושאין בשבת ותליון
מאחוריהם ודינם להיות משאוי מאחר שהיו
מחכסין בקורק כדי להליל מטינופא ובפרט
אותם שהלוות ברצועות. והשיב דמותן
שחפורין מותרין הם שהם ממש כמו המלבוש
כי לפעמים מהלכין מפני הרוח והקור ומפני
הגשמים. וכחז ב' ח' בשם הר"ר שמשון
מקו"י דליכא בירושלמי דאפי' משאוי כמו זה
הלריך לפעמים כשהוא מחובר למלבוש שרי
לכו"ל לרשות הרבים וכל אותם שהיו ברצועות.
לאו שפיר עבדי עכ"ל: (תלד) האשה לא
תלא בכולייר פירש"י נושא"ה בלעז. ורמ"ם פ'
קעין רד"ו ובספר פירש"י קעין עטרס ולכן יש
לחוש לשלשן. ויולא אשה בחושי שער וכלבד
שלא תלא זקנה בשל ילד ולא ילד בשל
זקנה. והרמ"ם הכיר של ילד בשל זקנה:
(תלד) כתב בספר המלוא מי שיש לו ריח
הפה יקול ללחץ בפלג שפיו
ומסופק חזי אם יוכל ליתא לכתולה או לא:
(הלד) יוצאת אשה בחצר בכבול ובפירא נכריה
פיר' קיעת שער שקולעת בחור
שערה אבל כל הדברים שאסורים ללחץ בהם
לרשות הרבים אסור ללחץ בהם גם בחצר הב'ל
ר"ת פירש דגם כשאר דברים מותר ללחץ
בחצר אפי' אינה מעורב' אבל לא בדרמליה
אבל הנה להם לבנות ישראל מוטב יקוי
שוגגת ואל יקוי מודו' אבל בעל התרומות חק
דכל דבר שאסור משום ללחץ שלפא ומחיה
לכוואסור אפי' בחצר חטו רשות הרבים לידון
לית לן רשות הרבים שרי' אבל דבר שהוא
משוי וברשות הרבים אסור מן התורה אסור
נמי לידון בכל מקום: (תלד) עיר של זכב פ'
ר"ת דלח' חיינו נושאק שפירש"י חלח הוא
טשיק של זכב שמשמים סביב ראשו ובשבת
אסור ללחץ שלפא ומחיה. אבל אם הוא
חחה העיף מותר דלא מגליא ראשו. מרדכי
פ"ד בשבת: (תלד) מהר"ר מוה"ר ז"ל הור' להב'ה
ללחץ בבגד שלא חפול דל על גשר דכל משום
העונג מלבוש הוא ללחץ אבל אם עושה שלא
יענש בגדים אסור. וכן הוא בסמ"ג עכ"ל:
(תלד) תרי יומיני קאמרה פירו' שתי חגורות
ורש"י פ' שתי לשונות האחד
חוסר

במלואי שבת לחלו של מועד ואם אחר לא
הפסיד עכשו אל חמנעו חלח במ"ס ל"ט או
למועד כלבד וכן השיב רב שרירא גאון. ורמיהו
מוכיח מהשבות הגאונים שאם חל י"ט מיום
שני ואיך חין ראוי למנוע מלחמורו משכ"ל.
ומנהג לרפת ואיך י"ט לאמרו כשהל"ט
בשבות:

(תכו) **שבעת** שיש עליה חוהם לרש"י פטור
אבל אסור לחץ ולר"ת מותר
דכל דבר שהוא לחץ מותר דלא שייך
ב'ה דילמא שלפא ומחיה ליה:

(תכו) דבר העשוי לחץ מותר דלא שייך
מפתחות גלות של כסף כמין
לחץ חס' שהוראח אומר לשם תשמיש מוליו.
והר"ם החירו חס עשוי מכסף אבל לא בשל
ברזל ומחיה חס' עשוי לניו. ובספר המלכות
מפתח אסור חס חלו עשוי ברצועות מובלעות
בחור יד של מפתח אבל בשלשם שיש בה קרס
והקרס אחוז במפתח יש אסורין ויש מותרין.
ע"כ ודעת הרמ"ם להחיר לה"ט וכן הוא מנהג
באשכנז להחיר: (תלד) מנעלים שלנו המסומרים
חין בכלל סנדל המסומר ומותר ללחץ ומכ"מ
הגו בהם אסור ואין לפרוק גדר ל' הטו' וכו'
הר"ר אברהם ב' שם' חלו הסנדלי' שלנו להם
הם אסורין גורם שמה ישתלפו מעל רגלי ויבא
להביא ד' אמות ברשות הרבים עכ"ל. ח"כ
חם שבת ויאל ב' בהם ברשות הרבים וזכר ח"כ
להסיר מעליו ברשות הרבים חלח מהלך ב' ע'
שיגיע לביתו. וכן רמיהו מורייעלה ז"ל נוסב
שכ"ל: (תכו) והרשב"א החיר ללחץ בשבת
בפיר' חלח ולא חיישין שמה ישתלפו וכן הגו
כל חכמי חרזו בתשובות ס' רי"ט. ובספר
המלוא כתב סנדל ומנעל שלנו מותר אפי' בלא
שום קשור דלא נפיל מנייה. ואני המחבר אומר
כי מנהג אשכנז שלא ללחץ בסנדלי' בשבת כלל
ואפי' בבית חין מהלכין בהם. ואפי' חס היו
קשורין בגלג ובמנעלים קשורין פירא"לי חין
ויולאין בהם חלח ח"כ קשורין בגלג שלא
ישלפו אבל באיטלי"ה טובגים היתר בשמיים
אפי' בלא קשירה. ושמעתי על מהר"ר יוסף
קולון ז"ל. שאמר: (תלד) מותר להניח כובע של
גד בראשו בשבת ברשות הרבים כיכא שרי
לרועה או משיח שקושרין תחת זארו דליכא
למיתם שמה יפול. וגם מוכרים באשכנז לישא
כובעיהם בראשיהם. וי"ל כשהכובע קשה או
אסור כשהכובע בו טעם ואסור מהלחץ אבל
כיכא דלא מיידיח חלח דק ומספ' כנגדו שרי
דלא מ' קרי אכל וכן אסר ר"ת משום חס' ורש"י
החיר ללחץ בו מרדכי שבת פ' י"ח:

(תלד) הוצא בטלית חליה מליוולא בשבת חייב
מטעה פ' בקי' משום דמסלח

רעים ללאת בשמים מרדכי פ"ה דשנת :
(תפח) מי שנשכו כליו במים כולך כסם ואינו
חושש שמא יבא לידי סחיטה
ובשומן פסק רבינו נכיס בשומן בנחם שלא
כנגד העם ור"י פסק כיון שאסור כנגד העם
אפי' בחרי חדרים אסור. מיט פעל גבי רגלו
יכול לקנחו בין בכותל בין בקרקע. וברמז"ם
כחז מקנחו בכותל ולא בקרקע וברא"ש החיר
שניסם. ר"ח כחז שלא אמרין שרייתו זכו
בזבוא חלה כיבא שהוא דרך ללך כמו במסכת
בבא מציעה ואם במקנה במסכת ארומותי כתוב ע ש
מכר"ם דלא אמרין שרייתו זכו בזבוא חלה
בגיד פשחן אבל לא בשל למר ומטעם זה החיר
ליהן מים על בגד של למר שנפל בו יין והיה
מפקפק לנגב הידים ואפי' תמה חיר אמרו שיש
חלוק בין למר לפשחים שאינו מחלק בנמח
חלה בין עור לנגב וכל הנגדים שיש. וכן כתב
בג"כ סהם בגד שנפל עליו יין חין נוחטין עליו
מים ולנגב הידים שרי' : (תפח) לשרד החיטוק
לארסו וללמדו ספר וללמדו אומנות מותר
בשבת וכחז מכר"ם דוקא לדבר חלוף חס רואה
לשכח חבל לנכור ולכאור לו סכום דמים
אסור : (תפח) סותר למדור מדידה של מלוא
והחש שחושקין על כחז כחז שלוקח חזרו
ומודד' בו ג' פעמים ואומרו בלחש על המידה.
אומר חצי הכזרי דמשום לחש יכחז דמותר
להתפארות וללחוש בשבת ומשום מדידה נמי
ליכא דמתעסק הוא חלל מדידה וס"ר משם כח
אסור ומכר"ם היה מזהם למדידה של מלוא :
(תפח) בספר המלות החיר לומר לעוב' כוכבים
חלה שבת למח לא עשה לי אש
בש"ע שער' וכן כתב בעל החרומה ומסתברא
קלה לאסור :

(תפח) הרמב"ם החיר אמיר' לעוב' כוכבים
בשבות דרבנן במקום שיש
אורך כגון שיאמר לו לעלות באילן להביא
שופר לתקוע בו חקיעת מלוא. או שיש בו קלה
מלוא כגון לורך חולה וכגון שאמר להביא מים
דרך חצר שלא ערבו לרחוק החיטוק או במלכות
חלל הח' אסור לומר לעוב' כוכבים להביא
שופר דבר אפי' דרך כרמלית אפי' ספר ללמוד
בו שמשלש שלא החירו אמירה לעובד כוכבים
חלה לאורך מלוא שחיה גופה דוחה שבת ליה :
(תפח) הר"ש ב"א חסר על סחור שפסד'
בספנים ע"י גשמים לומר
לעוב' כוכבים להזיחא כי לא החירו לומר כל
המכבד לא יפסיד חלה בדליקה עד 'לאן חשונת
הרשב"א סימן קמ"ג : (תפח) ראייתו כתוב בשם
מכר"ם שמואל לקרות בכתב שהוא בשבת רק
שאסור ליעב בוואי חסר מאחר שאסור בו משום
שהוא בשביל למח מחיר לו לקרותו וכלא
קריא חלו

לומר והלאה מחיר ופסק ר"י דלכ' הלשונות
בשחור אחד על חלוק וחגור אחר על הקוט"ה
מותר שכן דרך בני אדם אפי' בחול וכל שכן
שמואל לנגב ב' סרבלים דליכא מאן דאסר
ורבינו יואל פיר' חרי הימניי לאסור ופסק
דאסור להטיל דרך רשות הרבים ב' מקטרוים
זכ על זה לאורך חבירו. מרדכי פ"ה דשנת :
(תפח) וכתב רמ"ם בספר יראים ב' סרבל'
וב' תכשיטין זכ על זה וכוא חלו

נריך חלה לאחד מהם אסור וכן הביא רש"י
רמ"ם לאסור ובעל החרומות כתב דמותר ללאת
בשבת בשתי סרבלים מפני הלכה. ואפי' חס
כיה אסור ללאת בב' חגורות עוד מלאחי דמותר
אדם ללאת בב' חגולאות ולהטעף בב'
סודרים מפני הלכה שכל' : (תפח) יש חסורים
ללאת בשבת בבתי יד' שקו' נוואנט' מפני
הלכה שמא יפלו מידו וכו' אך חס קשרם קשר
של קיימא דליכא למחשש מותר. וכובע של לבד
שקורין פילט"ר או של קשין או של כנפי טווסין
לפי' רש"י ורבינו גרשון ורבינו ישעיה ז"ל מותר
ללאת בו אך שיכא מכודק וקשור בטוב :
(תפח) וכתב בעל החרומה אסור לכניה על
כחפו שולי הטלית החלוי

לאחריו וכן שתי קדמות הטלית החלוי למטה
לפניו אסור להניחן על כחפו. ורבינו חס כתב
היחל בטלית מקופלה ומונחת לו בין כחפיו
בשבת חייב חטאת פירות שלאחר שנתה על
ראשו הבגדי שולי' על כחפו ואין זה דרך
מלבוש. וכ"ר יוסף כתב חסר לקפל קרן
הטלית על כחפו דהר"ה כמשאוי חבל להטעף
בטליתו אפי' שמחלק' קלה מלמטה ומעל
כחפו וגופו מותר. וגאון אחר כתב שאסור
לקפל טליתו על גופו וכן רש"י מפני הכחמה
או מפני הגשמים דכלל משאוי הוא ובש"ר
מלאחי שאין אסור חלה כשחסיר כל הטלית
מעליו ומקפלה ונושא' על כחפו בשב"ל :

(תפח) כתב בעל החרומות אוחן הרלוות
החליות בלבוש בלבוש המכנסים
למחות בדם בבתי שוק' ולפעמי' בס חסורים
כגון של משי ולפעמים כולך יחף שמא מותר
הוא והמחמיר חלה עליו ברכ' וגאון אחר כתב
שם בטל' חגב המלבוש חס אינם של משי או
מחבוב. ובר"ר ישעיה כתב הרלוות שכן
חליות בלבוש משי כן ואין בטלית בשב"ל :
(תפח) בספר מלות גדול חסר ליתן הארוך בלי
קשיר' דמפר' טענה צירושלמי
שלא ישתמש בבטל' חיי' כי כשקושר נריך לקרב
חלוי חס' בלא קשירה אין נריך לקרב חלוי.
לשון סטורים. ועמא דבר ללאת הסום בפרומצ'א
והיחידים נכרים חלל בשבחים בפרומצ'א
ובלשון אסור ור' אביה חס' לסום ששקיו

הרבנות הוצאות שבת

יש לו ככר או חינוק מניחו עליו ומטלטלו על ידו אפי' מרשות היחיד לכרמלית והרמב"ם וכתב שמוטב להוילאו לכרמלית. כלל ככר וחינוק על ידו כדי למעט שבואלם שלא אמרו ע"י ככר או חינוק לא ברשות היחיד מחמת ללל. וכתב עוד שגראה שמוחר להוילאו אפי' לרשות הרבים ע"י חינוק אבל לא ע"י ככר שאינו טפל למח אלא שר"ת אשר ל"ה: (הגו) פת מניח עליו ככר ומטלטלו פיר' הכ"ר חביגדור ככן דמה שצריך ככר או חינוק למח היינו דוקא למח ערום אבל למח מלוכס מטלטלין אותו חבב בסוהו. ורבי אבי"ה כתב אם חושבין שמא יתקשר ולא יביח עוד ראוי לפשוט והוא ציון מניח עליו ככר או חינוק עד שיפשוט אותו והביא ראיה וכן היה מעשה לפני הכ"ר אליעזר ממין שסחיר להוילא המח מן התפיסה מפני כבוד המח ולהביאו ע"י עובדי כוכבים צ"ל קרובין ציוס השבת מפני כבודו. ור' ברוך הקשקש עליו גם מעשה בל על א' שחור' לומר לטובד כוכבים שילך חוץ לחומס בשבת אחרי קרובי המח שיבואו לקבורתו. ומכ"ס' אומר שיהיה טועה אבל הוליה דהקוף ליה עלמא ואומר שישלח אחר קרוביו הוא ודאי שרי וזה הסוד רבי שמריה אפי' בשבת שמא הטורף דעתו מרדכי פ"ג שנתח: (תנח) קב"ה שחקן לטול בו חין לריך שיקשרו דלת מ"מ דמי לנצין טפי מפקק

החלון ולא סגי תחשב עיוותתתמונה לרש"י לריך להקנו לשם כלי שיהיה ראוי לשום השמיש ולרבינו יצחק חין לריך רק ביהקנו לטול בו: (הנח) ראייתי כחוש בשם מהר"ם דהוא הדין כוס של פריקס אסור להחזירו אלא א"כ יהיה רפוי ונראה דחין לריך להדקו ובר' בכל ענין:

(חס) כתב רח"ש דוקא שניק קשירת חבל וכיוצא בו אבל פותח של עזובל מחבת אסור להפקיע ולשבר. ובסמ"ק כתב ובשגירת פתח של היבש נחלו: צו ר' אליעזר מחיר ור' שמשון אסור. מיהו ע"י חיס יחודים יש להקל ל"ה: (הסא) פ"ה ר"י דחס התיבס סגור' ואזד המפתח אסור לשבור אותה בשבת או ב"ט ממשט דסחירה שייכא שפיר אפי' בכלים ואי הוי קטיר במיתנא אסור לפסוק החבל. אבל לא יעקב מהר"ן פ"ה דמותר להסיר הליקוט שבאחורי התיבס אם נאזד המפתח דכאי סחירה גרועה הוא כיון שאינו לריך לשבר כוס דבר אבל לא נראה להכ"ר פרץ מרדכי פ"ג דערווין: (הסב) הרב ר' חביגדור כן כורס דקד שמשמין לפני החמור וטומ' אותו בטיט צע"ס במקום שאין עובד כוכבים יהידי יכול להסירו בשבת מן החמור מרדכי פ"ג

קריאתו הוא הנחמור"ת אומר אחר שלא כובא לו יכול לקרותו כחל' ולא כובא בשבילו אי נמי אפילו מי ששקלם לו יכול לקרותו שהרי השולח שלחו בשבילו ולא בשביל שהוא שלח אליו ע"כ. ומ"מ אני חמה האין הסיר הקריאה בשטר' הדיוטות ומלאהי כחוב מה שרגילין עתה לקרות הכתב' שהובאו בשבת לפי שאין יודעין למח הבין ושמח יש בזה לורך ולא דמי לשטרי הדיוטות שאין בזה לורך ואינו טעם מספיק: (תנב) סולם אפי' של עליה שהוא גדול מותר לטלטלו בשבת בחלר והרמב"ם אסרו אבל של שוכן מותר לטותו ממקום למקום לר"ט:

(תנב) בפרק חין לדין מנעיה לן אם יש מוקלס לחי שבת אם לא ולא אפשיט' כתב בע' הדברות דעבידין לחומרא ובעל המאור פסק לקולא מל' שבה"ל: (תנב) שבת חבן על פי החבית או מעות על הכר מטה החב' על ידית ומגער הכר והם נופלות ואם הניחן עליהן מדעת אסור להטות ולנער. ופירוש מניח שהניחן אדעתא דשאלוקסם כגניסם השבת ופ' שבת שיהי עשה לטול מצדוק יום כשעה כשהניחה שם ופ' שבת שם. אבל בעל התרומות כתב אפי' הניחן אדעתא שישאלו שם בבכנסת שבת לא מיקרי מניח אלא כשהניח על דעת שיבאלו שם כל השבת אבל הניח במזיד כדי שיעלם בשבת מותר לנער למחר החבית והכר והם נופלים ל' הטורים. וכן פסק הכ"ר וישיבה וטובד כתב רבינו יעקב דאפי' נר שהדליקו בחוזה שבת דאסור רב אחא ורבינא הו' היה לריך למקומו כגון שחלח בידם על שלהו או בשם מקום שצריך להשחמם בו וכבר משכבו שמוחר לטלטל מלאחי לגאונים ז"ל יש מניחים בשבת פת על הכר שהדליקו בחוזה שבת ומטלטלין את ר' וטעות בידם דלא אמרו ככר או חינוק אלא למח בלבד. וכן כתב ר"ח והראב"ד. ור"ח והכ"ר יוכף טטול כתבו שאין לטלטל כוס מוקלס ע"י ככר או חינוק מצדולי הקט:

(תנב) תנן הכס כחמי אומרים מעבדין מעל גבי השלחן עטמות וקליפין צ"ה אומרים מהלך הטבחה בזה ומגער. ופירש"י קליפין קליפי גאונים וכן מלאחי למפרש' אפי' חין רחוי' לבהמה מותר לטלטלניכו מדפליג רבי יחוד. ורבינו יצחק ורבינו יעקב כתבו כי שרי רבי שמשון דוקא עטמות וקליפות דחיוין למאכל בהמה כבה"ל: (תנב) כת שמוטל במקום שירא עליו מפני הדליקת רש"י מותר לטלטלו לטולו גמור ולרבי אלפס דוקא לטולו מן הלבד והרמב"ם הככים על רש"י. ואם הוא מוטל בחמה או בציון כמו שהוא מסריח אם

פ"ג דשבת : (תמג) כתב הר"יוסף נקב שנסתם בחצית שכותמין אותם בעץ מותר לנוקבו בשבת להוליח העץ ובלבד שלא יבא העץ כנגד השמרים משכ"ל. ואני המחבר לא ראיתי שום מ"ר זקק מימי שח"ר לשבד הפותחות כלל אפי' שהיה לזורך שבת : (חסר) כתב רבינו ישיה אלט שטושין נקב בפי בתי ידיים ויש להם חוט מחובר עם מחט שמכנים באופן הנקבים ומקדים על ידיהם. בין אם היה הפחיל מושם מע"ש ומרווח ומקדים בשבת בין הנכניסו בנקבים בשבת אין צו משים חופר ובעל היראים כתב : אותם שיש להם נקבים וחבליהם צננדיהם וחבליהם קצושים להדק אופן חושש אני להם מחטתם ואינו דומה למחית חבליהם או רצוע' שמדקקין בלוארין שלשם סופו להחירן ולהוליח ראשו ואם חבליהם צננדיהם מדקקין שאין יכולין ללאת אלא בהרפתו מותר בחבליהם הדוק כאלוה ואם חבל הדוק כאלוה חתים שיכול ללאת ראשו צעדן מדקקין ומגל עפעמים להכניס כך לעולם אסור להדקן בחוט של חפירה משכ"ל. וע"כ אסור למחות חוט של חפירה של בתי ידיים אפי' יש נקב רחב ומחוקתם בחפירות צננול הנקב הנ"כ בסמ"ק : (תמג) שלא יכרוך ויחפור פירש' כריכה וקשירה היינו צ' תריפות והר"אם פיר' דקבר דלורייחא חיוו אלא שני קשרים זה על זה וא"כ אסור לקשור שני ראשיהם ברצועות בחור המכניסים בשבת כי אם צניניה וטוב לעשות בראש האבנט כמו שטושין לחגורות בוקל"א בלעז של ברזל או של נחשת אמנם רא"ם מתיר וכ"כ הר"ן פיר' דאסור מדרבנן לקשור קשר המכניסים מדרבנן והעולם נוכח לעשות קשר אח' ועליו חיי קשר שקורין בל' טעו שקורו"ר ובל"א שליפ"א : (תמג) המבער עליהו בשבת פיר' המבער מן הטל שעליו דהיינו כבוס ולבון חייב חטאת אבל בבער מן העפר כדפירש"י חיו נראה שהוא לבון מדרבנן פ"ק דשבת :

(תמג) כתב בעל התרומות אסור לעשות בשבת חפירה שיש בה צננדיהם אלא אין סכין או דבר שמפסיק בין הכסוי לחיבה צנין שיוכלו ללאת משם וי"ל שח"ל לדקדק בזה שאין קצננדיהם ללודים בחיבה שאם באל לפתוח החיבה ויטלם יכריחו לה"ע. חתום הכותב פ"ג דשבת אסור לסגור החיבה : (תמג) דרבי ר' יוסף פ' ששחורה בקופלת היא הנקראת כינה וכלנן היא הנקראת פרעוש ור"א פ' אפכא וכתבו כר"ת לה"ט : (תמג) כתב ר"ת דלכתחלה מותר ללוד פרעוש מן הכשר בשעוין אורח משום לערע אכל בשם רב יודואי גאון ממלאתי דכתב חזיון לרבנן קשישי וממנעו מללוד פרעוש אפי' על בשור. מדרבנן פ' י"ז דשבת :

(תמג) הגאונים פסקו כר' יודא במבטל דמויד אסור לו לעולם ולחחרים מותר למוציא שבת מיד. ובשוגג אסור צו ביום גם לחחרים ולעבר : מותר גם לו זר"י פסק כר"מ וכן בסמ"ג דששוגג מותר אפי' צו ביום ובמיד אסור צו ביום אף לחחרים ולעבר מותר אף לו ייראה שאין חלוק בכל מעשה שבת. אבל בעל התרומות כתב דוקא במבטל בשוגג בשבת מותר אפי' לו דמתיקרא חיו לכוס. אבל השוחט או שאר מלאכות דמתיקרא לא חיו בכל הדברים נר אפי' בשוגג אסור לו באותו שבת לה"ט :

(תמג) פירש' טעמא דלרין להמחין בכדי שיעשו צמולא שבת וי"ט כדי שלא יכנס ממלחא י"ט ולא נראה לר"י אלא טעמא משום דגורס שח"ר ואמר לעוברי כוכבי לך והבא לי כלומר לך ולקוט לי או לוד לי ב"ט ראשון והבא ב"ט שני. וא"כ לפי זה הטעם יש לחסור גם ב"ט שני בכדי שיעשו דאי שרית י' אחי למימר לעובר כוכבי ב"ט ראשון לך והבא בשביל י"ט שני. מדרבנן פ"ג דערוגין : (תמג) כתב בעל התרומות אי ליכא טנוף על הבגד חין בחי' מים בבגד קרוי כבוס ואינו אסור אלא שח"ר יסחוט דהוי לבון ובמקום

דרכות שבת

ובמקום מלוא לא גזרו רבנן. ובעל כיראים כתב אפי' אם אין טנוף בבגד אסור ליתן עליו מים. וכ"כ בשם רב יהודה. גאון סילבך לר"ך אדם ליחבר שלא יתן מים על בגד בין לפשחו בין לגמרו ואפי' אם ידיו מטופחים במים מרובין לר"ך שלא לנגב בבגד בעוד שמים מרובין עליהם ולענין רבוי מים לא ידעתי שערך הלכך מנהג כשר הוא כשאדם רוחץ ידיו בשבת שירוק המים מידיו ויניע' בזה קודם שיקנה' במפה או בבגד משכב'ל. ואני המהביר לא רחיתי מוריי מזכרים לדבר לגער קודם הנגוב מלאחי לא מניע ככל החלמוד רחילה בנער שאסור בשבת שיטב בלגד הלכך מישארה קרי בשבת ורואה לטבול הרשות בידו אך לר"ך ליחבר שלא יניע יעקב רגליו ולא יוליח המים על בשרו חוץ לר' חמות ולא ילא' לחוץ עד שינגב עלמו חתלה ולגאון אחר מלאחי אסור רבותיו לרחוץ בשבת בלי נגוב אפי' בחוץ הכהר עלמו משום אסור ד' אמות בכרמלי' וכ"כ אלו שרוטלין בשבת בנער שלנו ויולאין לאתק' בלי נגוב ומטלטלין המים ד' אמות בכרמלי' וזה אין לו ראייה להחזיר וכל מה שממלא בדברי ר"ן ברחלי' היו ברשות היחיד כגון מרחלאות או מעיין שהוא ברשותו עכ"ל. ולגאון אחר מלאחי הרוחלי' בני נכר בשבת לא מלאנו בשום מקום שאסור לשפוח שאין מלאכה ככוס בבעלי חיים אלא במים שהוחמו בשבת משכב'ל. והעול' נוכחים שלא לרחוץ וטבול בשבת כלל בנער :

(תעז) כתב הר"ר אליעזר ממין אט"פ שאין בשול אחר בשול ואין ללי אחר ללי בדבר יבש שנאפה או נלל יש בו משום בשול אם בשל אחר' נמשקין. והאסור ליתן פת אפי' חוץ ללי שני רוחה שבידים סולדוהו בו. לה"ט. מיכא דבש רחביה דלאו מלאח' היא מרדכי ותימה על דברי ר"א ממ"ץ למה אסר כלי שני ואפשר דמדמי ליה למלא' דקאמר בגמ' ללינא חדא שמחבשל אפי' בכלי שני. ובר"ר פ"ך כתב שבאפי' אחר אפי' וללי אחר ללי יש א"ו נכס זה אסור לדברי ר"ב אליעזר ממ"ץ שהוא כתב שאפי' לדבריו אין אפי' אחר אפי' ולא ללי אחר ללי לכו"ט :

(תעז) האלאם והקדרה שהענין מרוחחין רש"י ואמר ערוי בכלי שני

וכן קיימא לן בפר' כיול לולין דתתא גבר ור"ח פ"י דערוי בכלי ראשון. ואמר רחביה' קבלתי דכלי שני נהי דחינו מבשל בלע ומפלס בו. מרדכי פ"ג דבבא. ובסמ"א הביא מן כירושלמי דערוי בכלי ראשון וכתב ומחמיר חבא עליו ברכה : (תעז) מלא כרי הוא כתבנין. כתב רחביה' הלכה באיכא דאמרי דמלא אפי' בכלי ראשון נמי לא בשל. וכן פ"י ר"ח. וכ"כ

בר"ר שמחה מאוס"פרוק אבל כאלפסן חפס שיטחו כלישנא קמא דכלי שני נמי בשל ור"י פירש כפירוש ר"ח. ובר"ר דן אמר לו דמלאה שטו שמחקינן איהו ע"י בשול אין לחוש ונ"מ הנהמיר חבא עליו ברכה שלא ליתן חמלה אפי' בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו הולילאויכא ליסור דאורייתא בשב' מרדכי פ"ג דשבת : (תפ) כתב בספר הרוקח דקדרה שאלל האש אין הישראל רשאי להניס בכף בשבת דהו' בשול ע"כ : (תפא) אסור ליתן הפשטי"ד שיקרין טרפ"א חל' האש אפי' ברחוק מקום מפני שהשמן שבו נקדש וחוזר ונמנה והוא ליה נולד ואסור וכן במרדכי אסור. ור' יחיאל מפרי"ן הביא ראייה להסיר ובספר המלכות החירו כיון שאינו עושה בידים. וברא"ש אסור : (תפב) מכאן כי לאסור לתת פת בכלי ראשון בעודו רוחה. ומיכא דבבא לא

ולול לדברי הכללי' בשול אחר בשול כגון לאחר שיטטן וחוזר וברחיו. ועתה יש ל' מיני חלוקים בדבר לא ולול לדברי הכל יש בשול אחר בשול בדבר יבש אם ראשון ויבש בכל דרך אפי' וללי לכתובר לדברי הכל אין אפי' אחר אפי' ואין ללי אחר ללי. אבל כשהראשון הוא דרך ללי ונשט בשול חוץ המים בו אין בזה ח"ר אליעזר דיש בשול אחר ללי ואפי' מותר להניח אחר בו בשר מנובל שמוך לאש כדי להחם אטפ"י שמחמו כל כך שהיד סולדת בו. ויש ר"ל דגם בזה אסור רח"ס ואין נראה ע"כ הגה"ס סמ"ק : (תפג) הספני יין בסוקרים לר"ך להזכר שלא יעשה בו גומא וכן מותר לסגנו בכפיפה ובגד שלא יגביה' הכפיפה מבולי הכלי טפה משום חבל. וברמב"ם ז"ל אסר אפי' בכפיפה וקודר חל' יין שאין בו שמרים ומים ללולים אבל בסני במשמרת וסוד' אפי' ללולין או בכפיפ' מים סוקרים. ויין שיש בו שמרים אסור ואין נראה' כן מדברי הרא"ש הלל כפירוש : (תפד) הא דאמר רב כוחס אדם אשכיל של ענבים בחוץ הקדרה פ"י שיש בו

חולב וכו' ליה משקה הבא לוכל ולא לתוך הקערה פ"י שאין בזה חולב וכו' משקה הבא למשקה ואסור. וכן הא דאמר רב חסדא חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה. פ"י ר"ח אין כלל כן. וכן בסוטה כבשים ושלקות חפני שר"ך למימייהם כתב שחיב חטאת חפניו לתוך הקדרה. אבל רב תנאס פסק בסוטה אין אשכול וכתבם ושלקות לתוך הקדרה להחליט חפניו למימייהם אבל לתוך הקערה ושלקים וכבשים פטור אבל אסור. וגנופן שח"ל למימייהם ואינו מכון חל' לתוך לאכילה אפילו לתוך הקערה מותר וחונב אדם מז לתוך הקדרה ב"ט קאמר ולכן מותר וכן

החיר הר"ר יוסף לסחוט בוסר בתוך המאכל
והכרש כחב בשחטוב האל על שחיטת בוסר
לחור הקערס שיש בה אולכ מי יכיס ראשו בין
הכרים הגדולים והמחמיר חבא עליו ברכה
והחיר לסחוט ליומיו וליומיוס אפילו לאורך חוץ
שאין בו ככנה ור"ת פי' ודאי בוסר אסור
ללא שרו אלא באשכול של ענבים שראוין
לאכילה חבל בוסר שאינו ראוי לאכילה דאפילו
האובלו בעל דעתו אלא כל אדם וכו' כבורר
אולכ מחור פסולת לה"ט . כתב בעל היראים
ראוי לגר ישראל שאובל חוחים או שאר פירות
האובעים שיהר שלא יגע בידים לזבועות במפה
דכח ליה חולד לזבוע וכן אם ילא דס
מהמכ' אסור לחת עליה בגד בין ממזר בין
מפסחן אלא אם לזבוע פתו במבקה הכפירות
יתלן בך דאין דרך לזבוע באוכלין . שכתב
וגרסה ללא מבט' לדעת בעל הערוך שפסק
דפסקי ריביש דלא יחא ליה מותר דכחא מותר
ללא יחא ליה בבאי לזבוע אלא רפינו למ"ד
אסור נראה דכוי כאי דרך לכלוך דאין דרך
לזבוע בלאו הדברים : (תפא) מהר"ם החיר
לכשתין בשלג שדמה אותו לדריסת רגלים
שדורס בו ברגליו וזאת חושש והכרש' נזכר
בדבר שאינו דומה לדריסת רגלים כי פי' השתן
ודאי נמוח . והאבי טורי החיר לשבר הקרת
כדי ליטול הידים מהתחיו : (תפא) כתב בעל
התרומות שאסור לשפך הידים במלא בשבת
מפני שכול נמוח וכו' ליה טול :

(תפא) העירוי החיר פסקי ריביש דלא יחא ליה
ור"י ביה אסור : (תפא) אמר רב
הני פלפלי מידק חדא חד' בקחא דכניגא פרי
חרתי חרתי אסור . רבא חמר כיון דמטני אפילו
טובא נמי איכא דמוקי לה בשבת ואיכא דמוקי
לה ב"ט ור"י כסק כמאן דמוקי לה בשבת
משכח' . ויש מי שמתיר לדון מלה בשבת בקחא
דסכיגא או בשולי הקערס והוא הדין לפלפלין
וכן מלאחי לכה"ר ישעיה משכח' :

(תפא) כתב בעל התרומות כל מה שהחירו
לערב עם חרדל דוקא שחמו
מבעור יוס אלא בשבת אסור ליתן משקין
בחרדל או בשום שכתבו מבעור יוס והכרש'
החיר : (תצ) לא ימזוד חלם שעורים ויחסם
לפי בהמתו אלא טוקב הוא הפרי בעלמו וממלא
בכלי שלא בדרך מדידה לפירש' . וגרס א"ס
דוקא מבער לפי חומד דעתו אלא לא ימזוד
כל' : (תצא) בעל התרומות אסר ליתן מים
בסובין בשבת ולא שרי אלא להניח המקל פעם
אחת שתי ופעם אחת ערב אחר שהן מים
בחוכו מערב שבת . והכרש' החיר אפילו לחת
בשבת המיסלה"ט : (תצא) פת של עובד כוכבי'
הנאפס בשבת ר"ת אסורו דשחא נטחן ביום

השבת וגמלא שכול מוקף דבין השמשות לא
היה ראוי ל"ס . וכן הרוקח . ור"י ור"י ישעיה
מחירין וכן בשם בלאו אחר וגרסה להחמיר .
משכח' . ופת שחפס בשביל עובד כוכבים
יש אסורין בו ביום ומיכו שמטני שגולים
החירוכו לאורך בריח מילא בשבת . וגר' דאוק
הדין לאורך ברכת המוליד ואף אם נטחן בשבת
עלמו . הכה"ס סמ"ק : (תצא) עובד כוכבים
שזר דגים ולקט פירות או אפס פת או בשל
לעלמו כתב בספר המלוותים מחירין כמו שאר
מלאכות ששעה בצינו לעלמו ויש אסורין כמי'
פיר' הנושרין שאסורין אפילו נפלו מאליהן
דבדבר מאלל החמירו ספי וכו' מסכת
לחפור ללא גרע מאם נשרו מאליהם . ואפי' אם
ספק אם לקטן ולדן כיוס אסורים בו ביום
אבל לערב מותרים מיד . מרדכי פ"ק דשבת:
(תצא) ר"ת ור' אליכו מפרי' החירו עובד
כוכבים שחלא מים והציאן אפי'
דרך רשות הרבים ואפי' הביאן לאורך ישראל
כיון שבישראל יכול להיות מטפס ויורד מטפס
ועולה וריב"א אסר וכתב בסמ"ג דאף לדברי
המחמירים מ"מ אם בא בשביל ישראל זה
שאינו מחמיר מותר לישראל אחר המחמיר
מרדכי פי"ו דשבת : (תצא) פסק בסמ"ג
דמלאכה כעשיית בשביל ישראל ועובד כוכבים
אסור במ"ש בכדי שיעשו דכתי' אמר' גבי
מרחץ מרדכי פי"ו דשבת . ר"ת אסר ליהנות
במדורס שהרבה חלני לאורך ישראל אפי'
שכיח אם מתחלה ובעל התרומות החיר .
וכן החיר נר שדלק ודליק חלני יכויד יוחר
בשביל ישראל וכו' דחמרי גבי עוב' כוכבים
שהדליק את הכר או מלא מים או עשה בקס
בשביל ישראל שאסור פי' מר"ן והר"ם גר' נוי
ז"ל דאסור דוקא לאותו שנעשה בשבילו אלא
לישראל אחר מותר ולא מסתברא לבעל הדברי'
וגם לרבינו ישעיה דדוקא דאסור דרבנן כמחזון
לחוס אמרינן מותר לישראל אחר אלא מדאורי'
אסור לכל ישראל . וכ"כ רש"י בפי' חין לדין
וכ"כ ריב"א ורבי ישעיה כתב דאפי' כובא
דבר חין לחוס ממקום דחוק ח"ל להמתין
במולא שבת מכדי שיעשו ר"ל כדי שיוכלו מלמות
מקום חלא אחר שחלה מיל אחד והכרקה אסר
תבשיל או פת כחב בשבת דרך רשות הרבים
וגם ריב"א פסק כן ונסתפקי אם מותר אפי'
לטיטל ומלאחי כי חין להסתפק כי ודאי מותר
לטיטל מלאחי שאין לחוס מר"ן מהובר בענין
מים שבוכלו לאורך ישראל החיר כר"ר אביגדור
כחן לשחוט אפילו לחותו ישראל שבוכל ור"ת
החיר אם הכור נרשות היחיד לפי שבישראל
יכול ליתן שם משכח' : (תצא) חר"י י"ח כתב
מנעורי יחיית משחוסם על האוסר' להחמיר'

והרמב"ן חלק בדבר דבחולו שאין בו סכנה אפי' סכנת אבר אעפ"י שהתירו אפי' שבות דלית ביה מעשה לר"ך שיעשו בשמי אכל בלי שמי אסור אכל אם יש בו סכנת אבר מותר אפי' שבות דלית ביה מעשה בלי שמי לה"ט :

(תקנ) המבשל לחולו בשבת אם מותר לחולו אחר שאין בו סכנה כיון שאפשר לו ע"י אינו יודאי אסר הרשב"א בתשובות סימן תתק"ד : (תקד) נשאל גדול קדור מהר"י מולין על מאכל החימוק שטעוין מלחם וקמה שקורין פפ"א שהגילות העובדות כובכים לעשות ליחודים בשבת נראה שמותר לו' לטובד כוכבי' דהוי קלח דומה להלח שאין בו סכנה והטעם נמי מותר לדברי הרמ"ם עכ"ל : (תקד) ט"ז שעל גבי בגדו מכספסו מבפנים אכל לא נזכרו פ"י בתוספות ה"ר יהודה בטיט לח דלי ביבש כיו טוחן ואע"ג דליה אריכה לגופה מ"מ אסור לכתחלה הכ"ס סמ"ק : (תקו) ח"ר כתב מהלך חחת כלירה אסור לקרות בשבת גזיר' שח"א יקרא בשטרי הדיוטות פ"י ר"ח שאסור לקרות בשבת בשטרי הלוח' או בשטרי מקח וממכר וכו' אסור לקרות באגרות ששלחין ממקום למקום לידע מה שולח להצדקוים מתירין הדבור בלא קריאה ויש אוסרין אפי' לכתוב דלי אפ"ר שלא ישא ויתן דבריו עניני האגרות וכן הוא והעיקר בתשובת הגאונים משכ"ל והרמב"ם החיר לקרות באגרות שלומים ודעת נוטה לאסור כרש"י מ"מ אין בידיו לתמות במחיר :

(תקו) הרשב"א החיר להביט בשבת באיטרו"ל ובג"כ לעלותו ולהפכו תשובת הרשב"א סימן תשע"ב : (תקד) הרשב"א החיר לקרא בשבת בשפרי רפוחות מפני שהכמה היא ולא דמי לשטרי הדיוטות וכן כורה הרמב"ן בתשובות : (תקט) הרשב"א החיר למי שאבד חיוב דבר להכריז בשב"כ בזה"כ שידוענו מי שידוע מזו דהוי חפצי' שמים להשיב אריכה בתשובת ס"י תשמ"א : (תקי) צופין שפי' רובו וכן לזיץ שפירשו רובן שקרובים לנתק פירשו כלפי מעלה שמתעוררות אחותו ביד מותר להסירן בכלי פטור אכל אסור. ומדברי הרמב"ם נראה שס"ב דברים שכתב בפירשו כלפי מעלה ומלעזות אחרו מותר ואלם חזק מלעזות אחות אסור ופי' כלפי מעלה שפירשו כלפי הגוף. ויש מפרשים כלפי רגלם כאצבע ולי' לחוש לשני הפירושים לה"ט וכן פ"י המרדכי :

(תקיא) נקראה חשך וילדה לחלל עליה חלל בשבת משעה שחשך על המשבר והדס שותה ויורד אכל הרמב"ם פסק דלוח מהס שקדס אפי' וישבת על המשבר קודם או הדס שותה קודם מיד מלזין עליה חתהשבת : (תקיב) הרא"ש פסק שאין מחמתין הסעוד

בנגד מדורות העובדי כוכבים הנעש"י בשבת בשביל ישראל כי ראינו אכל מורי ורבי' מבלום שכוין פרושים ואפי"ה היו מחמתמין וכן הכריח גדולי עולם וטעמא כדאמר' צלמח הכל חלים אלא המלח וכן הכל חולים אלא האור עוד פסק בספר התרומה דמותר ישראל להכניס לעבדו ולשפחהו לעשות מלאכה שלהן ולא של ישראל ולא עבד משום למען ינוח עבדך אלא בעבד כנעני שישנו במלות כדאמר' בפרק מחוסר כשרה עבד ואמה עשין מלאכה לעמון וגם משמע הכס דדוקא לעמון אכל לזורך לדיוני אסור וכן כתב בספר התרומה ח"ק על גב דקלן כיון שטוף בישראל וכנס מנוף האיסור עכ"ל המרדכי יורה שמחה מעשה באשכחן שאפי' השפח' עובדת כוכבים ליהפור בהלוקה ביחא מזהרת בשבת משכ"ל : (תקצ) ואם נר דלוק בשבת וגם העובד כוכבים כדלוק בשבת עוד הרבה גרות או שנתן שמן בנר או הרבה לחת לאש פנים בשבת מותר לישראל ליהנות מהס כיון שכתחלה היה יכול ליהנות מהס קלח מן הכר או מן האש ואף לדברי האוסרין אם העובד טובנים עושה אש בשביל החימוק או בשביל חלח שאין בו סכנה מותר אף לבדיו מרדכי פ"ק דשבת : (תקצא) אם ספק אם הובא חוץ לחתום אם לא מותר לערב לאתער אפילו למי שסובא בשבילו לר"י ולרב אלפס גם כזה לר"ך להחמין בכדי שיעשו : (תקצב) ר"ח היה אומר דכה דאסרי' בממלא מים לזורך ישראל דוקא לבדיו אכל הוא עלמו מותר בכן אפילו נחמלא בשב"ט כיון שאם היה רואה היה יורד לבדו ופוסח ורבינו יצחק אסר :

(תק) אם העובד כוכבים הביא חליטין בשביל ישראל לספורו בכן לדעת רש"י לא יספור בכן עולמות ולר"י מותרין לו לערב בכדי שיעשו ולאחרים מותרין מיד ודוקא בידוע שהביאם ממזן לחתום אכל סחמא שאינו יודע אם הביאם בשבת אם לא שרי לרש"י ורב אלפס כתב לאסור אלא ח"כ בידוע שהיה חוץ לחתום וכו' נמי כרמב"ם ז"ל דבסחמא נמי אסור והרמ"ם סכים לפירש"י : (תקא) בספר המלות לא החיר בחמי טבריה לרמוץ כל גופו אם עין בקרקע אכל לא בשביל וכו' החירו בכל ענין בחליטין שאין בו סכנת אבר נסתפק הרמ"ם אם מותר לחלל עליו חלל בשבת דלית ב"י מעשה דשמאל לא החירו חלל אמירי לעובד כוכבים אכל לא דלית ביה מעשה אלא בסכנת אבר אכל כרמב"ם כתב : (תקב) דחילי שאין בו סכנה עושין לו כל לרבינו ע"י עובד כוכבים ואם היו לריכים לדברים שאין בהם מלאכה עושין אותו אפי' פ"י ישראלי לפיכך מענין ואזנים ומעלין חונקלי' בשבת ומחזקי' הסבר וכל כיו"ל בזה

משקלות אם מותר להבינו ולהעבירו כדי שיהיה
 חקשקש כל הכבד כי שמה יס' לדמות לזהו
 חטים לרחים. וכסיו' ירחל יס' מירק טעמה
 לאותה ולמה כמו שפירשו חסידים שני'. וספר
 הכתובים וספר הכתובים על לאותה מלחא
 שילמדו רחים על פלוגי טעמה' כבד דסבירי
 כבדת בזה חטין וא"כ טעמה' וזה שיהיה
 כלל כל יונק המקשקש שכל יודעים בריחים
 לחקק גדול יוס' על יוס' לא אחרי ובלחור
 שבו מקשקש אין מוחקין אותו כלל. וכן יס'
 לפסוק הלכך נמשח וכן טעם דבר עני'
 (חקק) אין נחקק בלחורים כבד ופולא בן
 לר' מנחם ששעם קול. ולר'

חֲלַפְסֵם מֵשׁוֹם מֵשׁוֹי גִּוּמוֹת לִרְסִי :
(חֲקָבָה) סִצְאֵתִי בָּשֶׁם כִּדְרִי חֲלִיעֵדֶר מִטּוֹל זֶל
לְחֹסֶר לִשְׁחָק כִּבְשָׁה בָּשֶׁם
וְחֹסֶר וְעוֹד מִלְּחָתִי דְּלִין לִלְחֹק בְּגִוּוֹסִים בְּשָׁבָה .
וְיִימֵי מֵשׁוֹם חֲלָדִי קָלָה . וְיִימֵי מִקְרִין דְּבִעְרֹרִי
מוֹכִיחַ בְּסוֹפֵר דְּלִין חֲסוֹר לִלְחֹק חֲלָה מֵשׁוֹם מֵשׁוֹי
גִּוּמוֹת מִשְׁתַּיִן מִיכֶּה כִּיכָה לְיִלְכָה לִיחֻשׁ מֵשׁוֹם
מֵשׁוֹי גִּוּמוֹת וּמוֹרֵר . כִּכְזֵּה מוֹרִי יַעֲלִי זֶל דְּלִין
לִלְחֹק כִּבְשָׁה וְיִימֵי בְּחֹחֶם כִּבְרוּסִים כִּי חֲלִים
רְאוּסִים לְעוֹר עַל פִּי לִלְחֹחֹת דִּמְמַחֲסִי סִחְתִּינִפִּי
עִי מִיט וְעַפֵּר . וְכֵן כְּדוֹר שֶׁל עֵץ חֲסוֹר לִמְלִט
לִלְחֹק כֵּן . מִשְׁבָּחֵי : (חֲקָבָה) נִשְׁאֵל גִּדְּל
כִּדְוֹר מִכְרִי . מוֹלֵן זֶל חֵם שִׁחַר לְהוֹלִיט מֵשׁוֹ
הַתְּפִירִין כִּמְלֻכּוֹתֵי וְהִכְזִיב כִּי יוֹמֵר דְּרִאֵה לִי
לְהִתִּיר מִלְּחֹסֶר חֵם כּוֹל נוֹשֵׂאֵם כִּדְרִי מֵלָה
יִנְחֹזֵכֶּה אִו חֲזֵו פִּסְחֹלָה כִּי הִו כִּלְחֹחֵר מִדִּי
כִּיחֵל מִיט סִחְתִּינִי וְהִכְזִיב דְּכִרִים כִּתִּירוֹמוֹסִי
פִּסְחֹלָה וְכֵם בְּזִמֵּן כּוֹחַ דְּלִין לְנוֹרֶשֶׁתִּי כִּרְבִים
דְּחֹרִייתָה . וְאַחֲרֵי זֶלֶת גִּוּוֹסִי . כִּיחֵל דְּשִׁק
בִּכְחַח חֲשֶׁכַּה שׁוֹרֶפֶת עַל חֶק חֶלֶל לֹה עַל הַסִּטְנֵה
דְּמוֹכָה מֵשׁוֹם לְחֹסֶר לְהוֹלִיט וְעִינִי שֶׁם עֲכָל :
(חֲקָבָה) אֵץ דְּלִין מִיט כִּבְשָׁה בְּגִלְגֵּל כִּדְרִי כֵּן
חֲלֹחֶם שׁוֹבֵה בָּשֶׁם לְהִסְתָּה

השדות אפי' הוא בחרו ורמז"ס הסיור בחרו
 שאלו הם נהם (תקבה) הלבנים כסס לו סדורים
 חלל בגל לבין אפי' שסס מוקני יכול לבסום
 אפי' כבבה זרי' חלל לרש"י אף לבסום
 כבבה חסור חלל לרש"י יכול ליתן כלי חסר
 הקדף אפי' כבבה ואפי' נחמל שופכו ומחור
 נגמקומו. וכתב הרמב"ם וכתב מייסד כד-
 רתולא נהירא. כתב הרמב"ם קטן כעבור
 חלל שבור דרבנן כמו חסלם מניין שחיי נקור
 אפי' מוטל כדמלת חלל בית דין מאלו
 להפסדו ואילו יודע למח כתב כעבור חלל שבור
 דרבנן. כל אפי' בחרו דלורייתא נמי חין
 מלוחן להפסדו וד"ס כסמ"ג וכל סממנו
 מוקד"ס. (תקבה) בופח את כסל' נמי כאפרוסי
 פי' בלר"ד נחמו ממשע דאפרוסי מוקל

לתינוק בשנת חצי הכס תאומים
וטורים דביקים זה בזה והרמזים היתר להחנך
אפילו בלאחד: (תקנה) בעל התרומות אשר להעמיד
בהם במים כדי שתהיה. ורש"י חתיר:

(חקידי) כתב בעל התרומות דאפי' מעות ודברים
המוקלים יכול להליל מדליקה בשב'
דמקום פקידה חזן נחום לחיסור מוקלה יסו
יסיי ושרו למי שסחסינ' לו בדרך לטעול כיו
פחות מד' ל' חמות. ורסלי לו לחסור שלא
החירו למי ב' חסין לטעול פחות מד' חמות אלא
כדי שלא יבא ילדי חסור דלורייתא לטעולו
בסדיח: (חקשו) כתב בעל התרומות דכל הלכה
דכח מיירי נחלו וממנו חסומים לרשות הרבים
וגם חזק מוקרים ומנו לרשות הרבים הלכך לא
החירו להליל חלה מאן ג' סעודות וכלים
הצריכים לו אבל ביות אחר שפרכ עמו יכול
להליל כל מה שירצה וחזן גרסא ל' כיון דעמח
הוא מוקד דמיבית יבא עמוד ויבא א' חסומים
בזהר לא ש' ביות: (חקשו) א"ר חמי דליקה
החירו לו' כל המכבד לא יפסיד, אבל כבד ואל
מכבד לא. ודוקא דליקה חלל בשאר חסורי
שבת לא. ובעל כ"ג שרי אפי' בשר חסורי:
(חקי) בעל כ"ג מחיר לכבד ביות גדול מוקס
לכ"ג. וכו' ר"ח חסי. ורסלי

כחב בשם רש"י' ונכס' חזיו רבי יוחל לאסור
וכן פ' רש"י וי' צל לאסור. אבל לשפור מים
על הדלת להרצין העשר שרי כר"ס. מרדכי
פ"ח דלח' ורמב"ם החיר במקום המרוקני
אסר בשאיו מרוק' ור"י אסר הכיבוד בכל
מקום. והר"א' כחב בחשובה על כיבוד הכיה
נוכסיו צו ריסור בחשכו. ובחזקן זולת סומכין
לדרי ריב אלפס ולא מלחני לבי לאסור כי
לא היו שומעין לר"ס. וחלני במהבד רחמי
מורי חזי ז"ל עובד לאסור הכבוד אמנם החיר
לכבד כגבד או במטות: (הקיה) ר"ח אסר
ששמעת קול אפילו חזין מכון לשיר. ולפי זה
אסור להכות על הדלת חפ' בלגורף. ורבי
אלפס התי' בשאיו הכון לשיר. וכן התי' ר"ח
בקוש על דלת כיון שאיו לשיר וז"כ חזי
העזרי. ובהשוכה ממר"י מוין ז"ל אסר להכות
בדלת על הדלת בכל המדור לשם להשמיע
קול עכ"ל ובענין הלודי קול אסור ערוצין ר"ח
פסק כעולא לחסור לדסוק על הפתחים אבל
כ"ז ורז אלפס ור"י בחזיו אסור החסיר. וכן
ר"ח התי' מלחלות מים בגלגל וכן נוכסיו בכל
מקום לדסוק על הפתחים לקר' נדב"כ כמו
שכתב במרדכי ובאגודה ויש דופקים בכלי עץ.
ויש מחזיקין דווא' ביד אבל בכלי הכל מחמירים
עכ"ל חזי ממר"י גלגל ז"ל:
(תקיס) נשאל מורי אבי ממר"י ללמד על זוג
המקשקש לשעוה עשווי ע"י

היה חזקת חלל כדי לקבלה ולא כדי לקבל אחת וחלי לבדו והראש לא כ"כ : (תקל) כתב הרמב"ם מבין שאין ברחבו ג' טפחים ח"ל תקון לחי וקורה שהוא כסתום . וסר"מ מרומנ"ורק כתב שאם אין ברחבו ג' טפחים ח"ל שום תקון וכ"כ הראב"ד ולא הסכים הראש"ם לה"ט . מבין שאין רחב ד' טפחים ח"ל כלום והמיימני כתב מבין פחות מג' ח"ל כלום . דפחות משלשה כבוד דמי מכל דפחות מארבעה לר"ך . ושמה מספקא ליה אי הלכתא באביי אי לא מיכו נראה לי כמו שכתבתי לשון הר"ם מרדכי פ"ק דערוזין : (תקד) להי' הכולט מדופנו שלמבין פחות מד' אמות נדון משום לחי

פירש"י ואף ע"ג דלאו לשם לחי הוקבע משום דקיימא לן כאביי דלמי' העומד מחליץ כשר אבל ר"ח פסק דלית הלכתא בהא כוונתו' ולמ"ד ד"על קנ"ס כי' לית דלמי' חיי' ורבה דמי' לידתה שאינה רואה בהם בפרק בנות כותים ותיבא ההם כוונתו' דאביי ואין מביא' ראי' שלא להכשיר' לחי העומד מחליץ דהא רב הונא ודאי כאביי סבירא ליה לקמן כשעמתי' בלחי' העומד מחליץ דרובו לחי . מרדכי פ"ק דערוזין : (תקלה) פסק מהר"ם דמותר לעשות כלחיים מסוד וכן לזית הפתח . ועוד פסק דכלכתא רחב' אע"פ שאינה בריאה דכלכה כדברי המיקל דערוזין ודלא כדברי חלפסי' מרדכי פ"ק דערוזין . וכן הסיר מהר"ם מולן בתשובתו' אף ע"ג דתי' כי' בעיניו :

(תקד) פ"ע' אחת נכבד כקורה בשבת והכונה לעטל בתוכה בלחיה שבת דעירנות שלנו בחלונות עכ"ל מהר"ם ווייל ומכרר"ם מולן חסר : (תקל) רשות הרבים עולמו דהיינו רוחב שש עשר אמות ומפולס משער לשער ושערים רוחב שש עשר אמות ויחסי' חלל דלתות . וסר"ם פי' דח"ל לעול בלילה חב' לר"ך שיכיו' ראוין לעול היו משקטית בעפר מפנה אותן ומתקן לעול ואין נראה כן . מסוגיות הגמ' . ור"י כתב מבין שרחב י"ג ושלש ושי' ראשי' מפולסין לרשות הרבים הרחבה י"ז אמה דינו כרשות הרבים ולר"ך דלתות לה"ט :

(תקלה) כתב הרשב"א שיש רשות הרבים חניף שאינו רחב י"ז אמת ואין עורבים בו ששים ריבוא בנזן סרטיא ובלטיא כלחיתא בשבת ודך' שהולך ביושר ופוגע ברשות הרבים כדמוכה בפ"ק דערוזין תשובות הרשב"א סי' קפ"ה : (תקלט) פסק ר"י על הכתובים המלמדי' הדריס' ובלבד שיהא העומד מרובה על הפתח ר"י פי' אפי' לא נעץ חלל ד' קודמין בד' רוחות ועשה נזרה הפתח על גביהן שרי :

הם וטעמא משום דבעי' חיים מוקף"י הם כגורגרת ולמיקון ור' שמעון פי' דהיינו דוקא בעולו בו ביום משום דלא חזי לשחק בכהן חס' החטאות ודבריו אינם עיקר . מרדכי פי' דשבת : (תקסו) של בית רבן גמליאל לא היו מקפלין כלים לבנים שלהם מפני שהיה להם להחליף ים מוכיחים מכלן שאסור להפיל העלימות שבת כיון שאין בדעתו להטעף בו ביום . ואע"פ שמהות לזית כל כיום כיון שלא נהגו בכך ואין בדעתו להטעף כיו' כמו שיש לו להחליף שבתו בללקט :

הלכות עירובין

(תקכו) ארבע אמות שותפין לאדם ברשות הרבים מוסיפין עליהן אלכסון שיכיו' ה' אמות וג' חומשין ומיכן פרש"י שאין לו אלכסון חלל : אלכסון העולם חלל לרבות העולם אין לו חלל ד' אמות ור"ח פי' שלכל ד' י"ט לו ה' אמות וג' חומשין . והרמב"ם חלק שבתוך ד"א מותר לטלטל מד' עד ה' אמות וג' חומשין פטור אבל אסור : אבל מכלן ואר"ך חייב חטאת . ואינו יודע למד אמר בשיעור אלכסון פטור אבל אסור כיון ששותפין לו אלכסון מותר בו להחלוק :

(תקכט) היה קורא בספר על האסקופה ונתגלגל ראש בראש בידו גוללו חללו אפי' נתגלגל חוץ לד"א אפי' בר"ה ואפי' באסקופת רשות היחיד . והרמב"ם כתב דוקא בתוך ד"א אבל נתגלגל חוץ לד' אמות לא והראש"ם לא כתב כן . הרמב"ם כתב כחכמים אפי' היה בית ארון מאח' אמה וג' ארון ה' אמה לא יספיק על פי כנג ועל פי הכית חלל שופך על כנג . וס' יורדין לבית והראש"ם לא כ"כ . לה"ט :

(תקל) נבון להחמיר ולהזכר מאותן בתי כסאות שכן על המים . אם לא עשה להם מחיצה לשם מים ושתכנס מן המחיצה לפחות טפה ממים אין אותן בתי כסאות שהם בחפירה בקרקע ועל שני שותפין היה נראה דלסור פד שערטו וס' יעקב היה מחירם דיש למלא היתר משום דלואה מקום פטור הוא ודעת רב טוטט שכן שמע מפי רבי הריב"א מרדכי פי' דשבת : (תקלא) פרוץ עומד מותר ובלבד שלא יכיר במקום אחד כיון ויחר מי' אבל עומד י' מותר מפני שהיה כפתח ואם עשה הפתח אפי' בשירי' יותר מי' מותר וכחז' הרמב"ם ובלבד שיהא העומד מרובה על הפתח ר"י פי' אפי' לא נעץ חלל ד' קודמין בד' רוחות ועשה נזרה הפתח על גביהן שרי :

(תקלב) מעמיד קורה ח"ק לריכות

שיאסרו עליו וכשר מקויל כיס מלך חפסות
 יד כדמרינן ב' כילך משהחפין וכו' ואם לאו
 אורסין עכ"ל סמ"ק : (חקמ) כתב הרמ"ם
 שני ישראלים הדרי' ב' חלז' ועובדי כוכבים
 דר בחצר בין אלן שני חלזות ויש פתח מחצר
 של עובד כוכבים לחצר ישראל יכול' להוציא
 ולטלטל מחצרו של עובד כוכבים לחצרו של ישראל
 כיון שיש לעובד כוכבים דריסת הרגל על
 ישראל ומוזק הטעם היתרי לטלטל החמין מחצר
 ביתו של דוד לטנ"ר לחצר חצר העירונים ומחצר
 העירונים לבית ישראל ג"כ נחם יעקב ווייל :
 (הקמא) מותר להשתמש חתך הקורה וכנגד
 כלתיו והני מילי בפתוחה לרשות
 הרבים אבל בפתוחה לכרמית אסור בין החת
 הקורה בין כנגד הלחי מפני שמאטרף לכרמית
 שאלו. והרמב"ם הכיר חתך הקורה אף בפתוחה
 לכרמית ולזה נטע דעת הרמ"ם חלז' מול' על יד
 בנו ובתו שאין סמוכין על שלהן אפי' אם הם
 קטני' וע"י טבדו וספקתו עבדיו וע"י אשתו שאינו
 מעל' לה מזה"ל אפי' חלז' בית בחל' לה"ט. והרמב"ם
 פסק בשמאל' לחצר גדול' גדולים ממש קטנים
 קטנים ממש שאין יכול' לזכותו ע"י קטן אפי' אינו
 מעלה לו מזונות וסמ"ק לא כ"כ וטוב להחזיר
 כדברי שנייה שלא לזכות על יד בנו הקטן אפי'
 סמוך על שלהן ולא על יד בנו ובתו הגדולים
 הסמוכים על שלהן לה"ט : (חקמ) כתבו רב
 אלפס וכו' דלא מהניא זכית דוד האשה כיד
 בעל' וכן כתב הר"ר פרץ. וכו"ר יעטיה כתב
 דיכול לזכות על יד אשתו דכלכך כרבנן.
 מנכ"ל : (חקמ) וקטן פירש"י דלמ"ד משום
 קטן אין קטן זוכה א"ל הערוב דלאו בר אקטיו
 הוא. ור"ל הקשה עליו ונראה כפירוש ר"ת
 שפי' וקטן אם הבית של קטן דלמ"ד משום קטן
 לא מהני דאין יכול להקנות להם דלא גרע
 משבירו ולקטנו דלקמן פ' הדר מרדכי :
 (חקמ) כתב רש"י שצריך לזכור כל ערב שבת
 רשות מן ה"ל בחצר כדי
 להעריה הישראל שלא ידור עמו וילמד ממעשיו
 וגלויים אחרים כחצו שאין צריך ודי לו בפעם
 אחת שבת. מנכ"ל : (חקמ) עובד כוכבים
 שאפשר לו לחזור בשבת אם הלך חוץ לביתו
 מבטור יום אינו אסור. ומנכ"ל כ' כיון שיכול
 לבא עובד כוכבים בשבת אסור :
 (חקמ) בור שני שתי חלזות ולא ערבו אין
 ממלחין ממנו בשבת חלז' חלז' א"כ עשו
 מחיל' י' למעלה מן המים ויביה טפח ממנו
 משוקע במים וא"ל ליגע בקרקע הכור או יטעם
 קורב רחב' ד' טפחים בפי הכור ולרש"י שרי
 אפי' המחיצה למעלה בפי הכור ונבלג שחבא
 עש"ה לכך להחיר : (חקמ) המבטל רשותו
 והוציא אחר כך מביטו לחצר בשוגג אין אסור
 ישראל

במזיד אסור שחרי חוזר מבטול שטל. החזיקו
 בו כצר שהוציאו מבתיים לחצר ל"ט מבטור
 יום ול"ט משחשכא חינו יכול לחזור מבטול.
 ורש"י פ' שאין חזקה מוטלת אלא"כ החזיקו
 משחשכא : (חקמ) חצר שישראל ועובדי
 כוכבים דרים בו וזית אחד של ישראל אצל
 ביתו של זה ואין פתוח לחצר וחלון ביניהם אינו
 יכול לערב עמו דרך החלון שביניהם כדי
 להוציא עליו לחצר דרך בית שהוא הפתוח לחצר
 אבל אם פתח פתוח ביניהם מותר לרש"י. ולר"י
 אפי' פתח פתוח ביניהם אסור : (חקמ) אם לא
 ערבו החלזות יחד וג"כ לא שפחו במצוי כתב
 הרמב"ם שאם ערבו בחלזות כל אחת לעצמה
 אז אין נעטלין ערבו חלז' חלז' דא"ל ואם לאו
 ערבה כל אחת לעצמה אז מותר לטלטל בכולן
 וכו"ל כתב בסתם אסור לטלטל במצוי בלי
 ערוב ולא חלק בין ערוב חלז' לעצמן או לא.
 וזהו דה"ל אי אפשר דלפי' רב דאסור לטלטל
 במצוי בלי ערוב מורה שאם לא ערבו חלזות עם
 הבתים דשרי' והחוססות פסקו שאין הלכך כרב
 ושרי לטלטל בכל המצוי אפי' אם ערבו חלז' ושרי
 עם הבתים וכן יראה דעת רב אלפס שלא
 כדברי רב' לה"ט : (חקמ) בני חצר שגבו קמח
 לערוב ונאספה מבטול' ולא הספיקו לבדק עליו עד
 שחשיכה או ששקמו לבדק עליו. בחשבות הגלויים
 מתירין לטלטל הואיל וגבו ואפ"ר אותו לשם
 ערוב וכו"ר אביגדור כב' כ' אם הקטור לו
 בין השמשות לא מהני דתחלת ערוב כיו' בין
 השמשות שבת' : (חקמ) בבל מערבין ומשתחפין
 חוץ מן הערים ומלא לא כפרש"י שפי' ערובי
 תחומין וערובי חלזות חלז' ערובי תחומי' דוקא
 בפס' כדמוכח לקמן פ' הדר מרדכי :
 (חקמ) בתשובות הגלויים ב"כ שאין בו דיוור
 חלז' לערב עם שאר בני חצר
 ואע"ג דאכלו ושתי ביה האכסנאין. ורבי יעשיה
 כתב דוקא אם לא שבתו עם אורחים אבל אם
 חולכים וישיבים עם אורחים צריכים לערב
 שבת' : (חקמ) הריא יקוקא דאשחפך חמימי
 יש רואים להחיר לומר לעובד כוכבים שבת
 להביא ספר דרך ר"ה כדי ללמוד בו כי כיכי
 דשריין ככל לומר לעובד כוכבים לצורך מצות
 מילה להביא המים דרך רשות הרבים ולא נראה
 לר"י דדוק לצורך מילה דהיא גופה דהי שבת חסיו'
 חמירה לעובד כוכבי' אבל לצורך מצות חמירה חסיו'
 בכרמית דרבין חלז' לעובדי כוכבים עשה וכו"פ
 רשב"ל בחשבותיו ס' קפ"ה וכן נהגו כששכחו
 להביא חסיו' להביא סבולין ועשר' ומפטרין בצלות
 בית שחומשם שם. ובספר אביה' כתב ר' יואל
 להחיר לומר לאחי יבדיל להביא האחרון אפי'
 מרחוק צ"ע כיכא דאיכא חוסם שלא היה להם
 אחרון משום דתחומין דרבנן. ורבינו שמשון השיב
 ישראל

הרבות עירובין

ישראל שכבדו לו אינו יחודי ללבד וההרוב ב"ט מחוץ לחומה לאו מוקצה הוא דכא חזי לישאל אחר וכוין דשרי לטלטל אפי' לאחור ישראל שרי ללכת בו דמלוא לא ליכנות נחת ואפי' למ"ד דמלוא ליכנות נחתו שרי . קצתו ממדכי פ"ק דערוובין : (תקנה) ישראל שיש לו פתח למבוי ופתח מאחוריו לקרפף ושכח ולא ערצ אס' הקרפף יותר מסהלים אסור לפי שאינו ראוי לו ואין מסתלק מן המבוי . ואם אינו אלא סהלי' אינו נאסר דכיון שראוי לו מסתלק מן המבוי . ופירש"י ואם הווקף לדירא אפי' הוא יתר על סהלי' אינו נאסר כיון שראוי לו . ור"י פ' אס' הווקף לדירא אפי' בית סהלים אסור שכיון שהווקף לדירא אין בו חור ואלו חפץ בו להסתלק בשבילו מן המבוי :

(תקנה) מבוי שצידו אחד אינו יחודי וליין הסני ישראל וצית אחר של ישראל פתוח לרשות הרבים ולא למבוי והלון בינו ובין ישראל דבר במבוי אינו יכול לערב דרך כהלון שבני יםס לכוילא כליו למבוי ד-ך בית ישראל שכנו הפתוח למבוי . אבל אס' פתח ציטרכס מותר לרש"י אף אס' פתח ציטרכס אסור לה"ט : (תקנה) נשאל גדול בדורומהכרי' נוולן אס' הסס אחד פתח שבין בני חלרות שערבו דרך אותו הפתח ואח"כ נמלך לפותחו אס' חור הערוב לסיחורו הראשון לעצת הכהה לו נאמר דוקא כי נסבסס הפתח מעצתו לא גלה דעתו לבטל הערוב חבובה אין בידי לחלק בין שוגג למזיד כיון דחור הערוב למקומהכרי' ראס' עכ"ל : (תקנה) מעשה דא לפי רש"י צמחס שכתבו ולא ערבו וכו' וכו' להוליא מביט לבית וקחיר להס ע"י שיבטלו רשות לאחד . ור"י ח' ק על אקנו דלא אשכחן בטיל רשות מביט לבית אלא מחלר לחלר אימכ אס' הרדיס בביט יכולין לבטל לאס' אס' בית בלי אחד חדיס סיכיס עכשו אסור לכול לאס' בית הסדר לבית ומן הבית לאחד כמו מן הבית לחלר ואז לא שייך כאל א"כ בטלה חורק ערוב מרדכי פ"ו דערוובין :

(תקנה) עיר של יחיד פ"י שאין בה ס' רבוא וברמב"ם כהב שכוח קרין של יחיד יכולין לערב כל מבוי ומבוי בפני עצמה שחצובה כולה כהלר אחת ויאסרו זה על זה אס' לא ערבו יחד : (תקנה) אחד ערובי חלרות ואחד סהלי' מבוואות מערבין ומסתחפין אותו בין השמשות ואפי' קבלו עליהן חוספת שבת כהב כ"ר שמריה שכולו לערבו ויש חוספין אס' קבל עלין חוספת שבת לה"ט וכן פ"י ר"ח וכן חיתא בירושלמי כהדיא דמערבין בספק חשכה וכו' אדון ערוב חשפין . וכנה כר"ר יחיאל דכוא דדן לאחד הפלה ערביט אס' כוא ויס וכן מלאחי בשס ר' שמע"י שסורס כמו כר"ר

יחיאל ומקלח תלמידיו אסרו ואחרו שיש חלוק בין קבל עליו שבת ללא קבל מרדכי פ"ב דשבת : (תקס) האסקופה שביט על פתח כב' מקום גבוה מרבות הרבים כדי שבני רשות הרבים נמנע' מלהחוק פתוח הבית שמוחר להכניס ולהוציא עליה מן הבית כ"כ ר"ח ובכס' כר"ר אביגדור מלאחי על אסקופותיט שחינן גבוהין מן הקרקע ' טפחים ואין ד' טפחים מותר להכניע המפתח בין הדלת והאסקופה דמקום פטור הוא אך לא להכניע לפנים מן הדלת שבה"ל : (תקסא) מי שילא חון להחוס מוהיט לו ד' חנוות דבתיב שבו חיש החתיו . ופסק רב אלפס שאין לו אלא ד' חנוות וכו' באמצעיתן וכו' ר"ר זרמס כלי פסק שיש לו ד"א לכל רוח שסס שמונע על שמונע :

(תקסב) בשמודרין חסוס הכיר כבבל של פסקן אס' יש נכר לפני לכ ע' חמס פליני צה בירושלמי יש למ"ד אחר שמדל ל' חמס חורר לאחריו כ"ס חמס כטוריס כהב של ד' חנוות ומסתברא כמ"ד שחור לאחריו . ר"ח פ"י שמדס כהחוס כנגד הכיר אלפס ואלפסין כהוא אלפס והכ"ל ואלא כהכיר . לה"ט : (תקסג) לא שט אלא כהר כמתלקט עשרה החלפסי נקט ליכנה כהלר דרנא לקולא . ור"מ כהב הליכא כליכא קמא דרנא דאמר לא שט אלא כהר חתלקט עכר מהוך חמס מודרו מדידה יפה אף ע"ג דלכנס כדברי המיקל בערוב כיון דליכנה קמא כהמא דתלמוד' מביט לה ואין לקליכא דרב הווא כריס דר' יכובע ייחסי לה הליכא כליכנה קמא . מרדכי פ"ס דערוובין . ח"ר עיר של יחיד ועשית של רביס וכו' . ואין חותה מערבין לחלפין וכל שכן עיר של יחיד אין חותה מערבין לחלפין . וגרלה למכר"ס דמותר לחלק אפי' מבוי אחד ולערבו לחלפין וכלבד שיהקן לו שחי לחיים או לזרס הפתח מרדכי פ"ב דערוובין :

(תקסד) הניח ערובו צעיר חרבה אין לו ולמק"י ערובו אלא אלפס חמס . בפסקי' המיימוני פסק כר' אליעזר דפליג ואז' אחד שוב' . ואחד מניח מנהך כולה ומוכס לה אלפס חמס וכו' מהסס כדבר . מרדכי פ"ב דערוובין : (תקסה) כתב ר"י חותס היכודיס כדריס כדריס כהוקפס חומס שיש כסס מחילות גמורות ודלמחויסין נעוולת בליס דחין לריכין לשמור ואפי' כרבה ישראליס דריס בביט אחד שרי לטלטל בכל העיר כיון דליכא שני ישראליס שבני בתיס שאוסריס זה על זה . ומיכוס מכ שכתב ר"י דהחוחין נעוולת בליס לא גרסא לרבינו מאיר אפי' אין נעוולת בליס נמי . מרדכי פ"ב דערוובין :

(תקסו) הנהו דכרי דאחו מנכרחה ס' .

מדרבנן מלקין מרדכי פ"ק דערובין:
(תקעב) אשרו של אדם מערבת לו שלא מדעתו. אין ללמד מכאן שהיא תוכל לזכות לבני מבוי ולבני חצר ולהיות פת עבור בעלה בשביל כולם דנתי דיוכנס ליתן פת בשביל שמה דלא מדעת בע"מ מ"מ לזכות לכל' אינה יכולה. ויש מפרשים דג' חלוקי' יש דגיל ואסור מוטלים שתיפו לגמרי בעל כרחו ועדא חשבו נמי לא צעי חוסר ולא רגיל לערב הכח דעא חשבו מיכא צעי לא רגיל ולא חוסר צעי דעא. מרדכי פ"ב דערובין :

(תקעג) אם יש כס חפס' יד של צע"ט מוקס דירתו של זה שמוכן כס כליו להצניע אין חוסר דכל רשות דחצר דיוכנס הוה וכלו דר עמו צבית. ל' רש"י ופירש ר"י ב"ר אברהם דהפיסת יד של בעל הבית אינו חוסר דכר צבית הכהן על בעל הבית קאמר ומוחר בעל הבית להכניס ולהוציא מביתו לחצר ולפי"ר ר"י ב"ר אברהם גם צע"ט חסור להכניס ולהוציא מבית שדר צבית הכהן לחצר. אבל לפירש"י גם דכר צבית הכהן מותר להכניס ולהוציא צבית בעל הבית דהוי כמו לזרע לגבי' והדברים נראין להר"י יעקב בעל פני מנחם נראה לי דלא חשיב הפיסת יד חלק בעל הבית שבוחר את ביתו ומעבד לעצמו אחת מפנות הבית להניח שם את כליו מרדכי סוף פ"ק דערובין :
(תקעד) אין מערבין ערובי תחומין חלה לערב מזה כ' כרמנ"ס ערוב דלדר הכרעות הוי עירוב. ובעל כנ' כהב שאינו ערוב ואין מערבין אותו בין בשמשות וגם בזה כהב כרמנ"ס דהוי ערוב.

הלכות ראש חדש

(תקעה) עד לדוק הדין אם יש לאומרו בראש חודש חנוכה ופורים. נחלקו בו חכמי גרמיי"א ואמרים אותו דרך הלך. וחכמי מגולא אין ואמרים אותו חלה על אדם גדול. וכן השיב רבי' משולם ב"ר משה בודאי אדם גדול מספידין אותו בראש חודש ובחול המועד שאימר עליו לדוק הדין. ור"ן גיאת כתב כגון מימי קדם אקנים הראשונים שלא לומר לדוק הדין אחרי כמות בראש חנוכה ופורים דלא עדיף לדוק הדין דהדיוט מדמשה רבינו דמסלקין ל' בשבת דח"כ ובר"ח חנוכה שחל להיות בשבת דכללו ימי שמח' נטבו דכתיב וציוס שמהכס. וחלמדי רש"י כתבו משמו שאומרים לדוק הדין חפי' בחול המועד לה"ט. ובתשובת הגאונים אם הכל עו"כ בלאחד לדוק הדין מותר ודוקא לפני כמות אבל לאחר קבורת המת אין לאומרין. שכתב. כ' רבינו הנ"ל

כדר אמר רבא כו'. ר"י ור' יואל' הכירו ספינס כבאח מחוץ לתחום בשבת לעיר שבוקפה לדירה דכל העיר להס כד' אמות. וכן פירש"י הכא לעיר שיש לה מחיצות דכיר וסכר ורבינו אפרים ב"ר יצחק אסר וכאריך ואני קרתי. ורבינו שמואל משכן כורס על אלים שכלו בשוק בעיר הכמופת חומה שמוחר לין ונקומין ולהציא צביתו הואיל ולא באו בשבילו ובעיר שאינה מוקפת חומה כורה להאסר דכאחיל והכחיל לכל' מהוץ לתחום אין להס חלה ד' אמות ואסור להוציא ממקום' אף אם חוליקן האינו יכויר צביתו של ישר' דצביל ישראל בחומהוץ לתחום. וכן כורה רבינו יעקב מפרי"ש דאם בא לבשין ולהוציא במקומן הוה ד' אמות רשאי ואינו חושב להאסר הואיל ולא כוננו כס במקומן לזכרו ואפי"ן שיש פנים להחריגם כשצריאם להאנו יכויר צביתו מטעם שהיה יכול לין ולשחות שם מרדכי פ"ד דערובין :

(הקסו) מי שאין לו חלה הרבע אמות וכוונתו לגביו יכול ללאת מכונד שימאל מקום. נטע לפנות ודך זרכיו פי' ר"ח דאפי' לקטנים קאמר. והר"ש כתב דוקא לגדולים וכן כר' יעקב דבריוטיו :

(הקסז) בחזרו ממקום שהיה בערוב כסוף חלק וכו' חלק חלק אף אז העיר

כולס כד' אמות לענין שישלימו עליה את השאר שבוין כולם לפי שכן דה. אבל כרמנ"ס כתב שאפי' בעיר עאמה אין לה חלה ד' אמות ולא נאירא שחם כן מי שדר בעיר גדול' ונחן ערובו חול' לה אינו יכול לחזור לביתו ל' הטורי' :

(הקסט) מי' שהחשיך לו בדרך כו' רב אמר לא אמר כלום כל עיקר אפי"ג דהלכתא כותיה דרב בראשית כהא הלכה בשמואל וכן הלכה למכיר חילין או גדר דיכול לומר צביתיה תחת אותו חילין או אותו גדר ואפי"ג דעדיין לא מתי בבין בשמחות תחת החילין מ"מ קני צבית' ובלבד שיעיר לחלפים אמה מן החילין בין בשמשות אבל יותר מחלפים אמה אין באומרו כלום. מרדכי פ"ד דערובין :

(תקע) המעביר ארבע אמות ברשות הרבים אינו חייב חלה עד שיעבור

כן ואלכסון דכתיב דאם יכיר להס מגרשי הערים כח יכיר כל שובת שבת. פירש"י דלגני העברה ליכא למיחב פאות חלה בזה האופן שנותין להס שער אלכסון דהא ליכא רבוע ועגול. ורשנ"ס פירש שמערבין ד' אמות על ארבע אמות ברשות הרבים שרבע של עולם כדפירש בהו' מרדכי :

(תקעא) בראש דאפי"ג דאפי"ג שמתהא

דלוקין על ערובי תחומי' אפי' כפי קיימא לן תחומין דרבנן אמנס

סבירה הוא שהיה לבעלה שנים :
(תקפא) וקורין כלל ב"ח ורבו בו כדעות ו"ח
שיחיד אינו אומר אותו כלל ב"ח
חבל בלבוז אומרו אותו ומצדקין לפניו ולאחריו.
ו"ח שאין חלוק בין לבזר ליחיד ושניהם אומרים
אותו בלא ברכה. לה"ט. וכן כתב הר"ר ישעיה
דאין מצדקין ביחיד ובעולם שכתבו לברך ביחיד
אינו יודע על מה סמכו וכן כתב רש"י משבולי
הלקט. ור"ח כתב שלא שנה לבזר ויחיד שמצדקין
עליו ולזה הסכים הר"ח ש"ח :

(תקפב) ששע דקא מדלגי אמר שמע מינה
מנכא אבוחיבס בדיהס. י"ח
מדקדקין מהא דאין מצדקין על כלל דר"ח ואפי'
בלבוז להמנהג לא מצדקין ור"ח כתב להמנהג
דרבנן מצדקין ודוקא להמנהג נביחא לא מצדקין.
וראיה מ"ט שני דאינו אלא מנהג ומצדקין וכן
נשים על מלוא טעם שהסמן גרמא פסק שמצדקין
מרדכי פ"ק דשבת. ור"ח הלכס כתב תיחא יחיד
לא יתחיל ואם הכחיל גומר הלכך קרי ליה
בלא ברכה :

(תקפג) 'במים' שביחיד גומר בהם את הכלל
פירש בלכות גדולות כל כיכא
דליכא כנופיא כגון בשמיטה הפסח מקרי יחיד
וכן משמע פ"ד דטרוזין :

(תקפד) גומר י"ח מפרשין גומר קור' כמו
הואיקין היו גומרים עם כן
החמה. ופסק רבי' אבי"ח המבדק ב"ח לגמור
לא משבחש לגמור חרתי שמעט ורבינו מאי'
היה נוכח ככ"א ימים שביחיד גומר בו הלל
לברך לקרות ולא לגמור שמה ידע אוח אחת
בקרית' כלליון נוכחין כחשכו :

(תקפה) יחיד לא יתחיל פ"י רח"ב"ה דיחיד קורא
לבדו כלל כיכא דלא אפשר חבל
מלוא לחזור שיענו אחריו ראש' פריק'. מרדכי
פ"ד דשבת וכן רח"ו חיי המחבר נוכחין
רבוי' : (תקפז) בשוחר טוב כתב אין אומרים
הלל אלא בשליש וכוטעס דלמי אומר כדור רק
לנשים. וכי' אוחא בברכת תלויס ויש חמסין
על זה דמאי שנה :

(תקפו) אין מצדקין של ר"ח כפטרס של
שנה. וה"ר יונה כתב שגריך
להזכיר של ר"ח ולומ' אח יוס המנוח הזה ואת
יוס ר"ח הזה אלא שאין חושמין בשל ר"ח ולא
נהגו כן לה"ט. תשובת שאלה י"ח במרדכי שאין
מצדקין של שנה ציעלה ויבא ב"ח שחל להיות
בשבת וכן אוחא בתשובות הגאונים אלא המנהג
בב' ישיבות ור"ח שחל להיות בשבת מוסיפין ב'
ס"ה וקורין בשבת בפסח וממטייר ב"ח וכן
בשבת ומנובסוכין ב' פקשיות אמנם ר' ישעיה
כתב שקורין ו' בשבת' ו' בשבת וכו' ב"ח וכן
בשבת יחזיקה. וכן ב' פרישיות משבולי הלקט
ונבאשכנז

הנהגה כיושב בתענית חלים ב"ח ישב תענית
לתעניתו. כמו בשבת מרדכי פ"ק דשבת :
(תקפז) באשכנז נוכחין לומר פרשת ובראשי
חדשים בשבתם :
אחרי פרשת החמיד. ובספר און נוכחין לומר :
(תקפז) אם לא הזכיר ר"ח עד שכתחיל מודים
אין קרוי בשם שלום חוזר לראש
ואסיקנא שלטול' חוזר אלא ח"כ לא עקר רגליו.
וגם אם רגיל לומר תחנונים אחר תפלתו און
חוזר לר"ח אבל אם עקר רגליו אע"ג דרגיל
לומר אחר תפלתו תחנונים או אם חינו רגיל
לומר תחנונים אע"פ שלא עקר רגליו חוזר
לראש. ור"ח עמדם חלכ אותו בעקר רגליו
שכתב לא עקר אע"פ שחזרו רגיל לומר תחנונים
חוזר לעבודת. עקר רגליו אע"פ שרגיל לומר
תחנונים חוזר לראש. ואדוני חבי לא כתב כן :
(תקפז) תניא טעם ולא הזכיר של ראש חדש
שחרית און מחזירין אותו לפי
שקפלת המוספין לפניו ואמר ר' יוחנן בלבוז
שאינו פ"י רב הלכס מפני טורח לבזר בקילו
כן לסמוך על הפנה מוסף כיון שהוא אומר אחר
אח. ור"ח פ"י בלבוז שאינו אפי' יחיד און לר"ח
לחזור מפני שמועט אותו משליח לבזר ואין
כלשון משמע כן : (תקפז) כתב ר"ח מי
ששכח ולא התפלל ועלה ויבא במנחה שאין לו
להתפלל ב"ח ערבית שהים כיון שאין לו
להזכיר ר"ח אלא יתפלל ערבית כיון שכבר
התפלל ר"ח במנחה ולא דמי כה דאמרן טעם
ולא התפלל של מנחה בשבת מתפלל במולחי
שבת של חול שהים דשחתי הכס דאף בשבת
היה רחוי להתפלל י"ח אלא שסגרו מפני טורח
שבת. הלכך בשלא התפלל במנחה יוצא ב"ח
שמחפלא במולחי שבת דאיתן גמי שייכי לשבת.
וחכמי פרוזוג' כתבו כיון שגא ילא ידי חובתו
במה שהתפלל היו כאלו לאתחננו ולר"ח להתפלל
ערבית שהים אע"פ שאינו מזכיר בה של ר"ח.
וכר"ח כתב בדבר מוכרע. ולכן היה אומר
הר"ר יונה שהנכון ללכת ידי ספק ויתפלל אוחא
לערב בחזרת נדבס ואין לר"ח להדגש בה דבר
כיון שהתפלל אוחא מספק חין לך מדוש גדול
מה לה"ט :

(תקפז) מצאתי בשם רבינו שמחה ז"ל דבזכ
רגיל לומר כל כיכא שחמרו
שחם לא אמר און מחזירין אותו כגון יעלה
יבא בתפלה בליל ר"ח וכגון ענינו ועל הכסים
דמוכס מחוספתא דברכות ללא דוקא חס גמר
תפלתו אלא חפ"י חס מזכר בתוך תפלתו און
חוזר. ופס"י לא הכחיל בברכה של אחרים אלא
סיים ברכה עבודה ולא אמר יעלה ויבא או
סיים ברכה ואלא בשם שלום ולא אמר
על הכס' אינו מוזר לכיון דאין מחזירין אותו

מחמת חסרון כיוס וכן במוקף דלגנים ובספר המז' כתב דמוד' ר' שמעון דבעלי חיים שמתו מדרכי פ"ק דליב' : (תקצו) איחמר אפרוח הנוול ביום רב אמר אסור ושמאל ואיחמא ר' יוחנן אמר מותר . כתב בעל המאור כיון דליבא רב כהנא ורב אסי דסברי כשמאל נקיטין לקולא ובעל הדברות פסק כרב דמוקף דלורייחא וה"ל אחר הנהמיר וכן פסק בעל הליכות גדולות וה"ל ישעיה ש"ה"ל : (תקצו) מצאתי בשם הר"ר אליעזר מו"ח אורחא שאין לזכר על ליל שני של י"ט של גלויות . וכבר נהגו לזכר בשתיים וכן פסקו רוב הגאונים וכן הר"ר אביגדור וכן בהשנות הגאונים . ש"ה"ל וכן סוכים העולם :

(תקצו) השורח' בהמה ביום צעון טלטול הכשר טרפה לרב אלפס שפסק ביום טוב במוקף כרבי יסודא אסור ור"ח שפסק כר' שמעון מותר . ובענין מכירת' לעובד כוכבים נראה שמוח' דדרך סהירו מכירו' לישראל רק שלא יסקול ושלא יזכיר לו שום סכום . ואם אינו מאמינו יקח ממנו משכון דאם לא כן לא יסחוט ואח"ל לאמוני משמחת יום טוב : (תקצו) אין שוחטין המדבריות ולא משקין אותן השקם שלזכר שחטו שדרך להשקות בהמה קודם שחטו כדי להפריד בין הכשר והעור אבל שאר השקאה שרי להשקותם . ומדבריות היינו שרועות הן לחתום ואין צורך הן החתום ודוקא לר' יהודה אבל מן דפסק במוקף אף ביום טוב כר' שמעון שרי אם כוונתו הן החתום שלא לזכר ומיכו בעל העטור כתב שאף לרש"י אסור כיון דכחד לישראל קאמר בגמרא דר' שמעון מודע דנגרונות ולמוריי דמו ואוליין לחומר . אבל בלילות גדולות כתב במוקף דרצון הוא וכיון דליבא תרי לישא אוליין ביה לקולא ושרי לר' שמעון ולזה הסכים הרא"ש : (תקצו) עגל שטול ביום מותר לשחוטו אם האם עומדת לאח"כ אבן אם עומדת לגדל ולדות אסור לר' יהודה . והא דשרי דוקא דקים ליה בגי' שכלו חדשו דאי לאו הכי אסור עד ליל ח' וכגון שהפריס עד גבי קרקע שילא מכלל ריבוק אברים . ואם נולד בשבת כהנ' רבינו אפרים שחטו ביום אחריו משה' הכהנ' ובעל העטור כתב שמוח' וכן כתב הרא"ש דאין שייך הכהנ' בלילות העגל . כתב הרמב"ם השקט בהמה ביום מותר לזכר הכהנ' מעל הולד לטעות מקום לזכר ובלגד שלא יזו' ממקומו אלא ישר אחר מסוכך שם בשר אחר הולד אבל בעוף לא ימרו' העגל .

הרמב"ם החיר למרוט אף הנוול ור"י פסק בדברי הרמב"ם אלא שבוסיף להחמיר אף בתלישת הכהנ' לאוסרו אלא"כ אינו מתכוין להולשו אבל במתכוין להולשו אסור ולזה הסכים הרא"ש מלבד הטורים

ובאשכנז ופרסא אין נוהגין כן . אבל במוקף יש הזכרת שבת ביר"ח לכן מזכיר ביר"ח של שבת . וכן פסקו שבתוכה מזכירים על הנשים במוקף של שבת או של ר"ח שאירע בו חטא . וכן י"ט שחל להיות בשבת המפטיר בשבת מזכיר של י"ט מהאי טעמא דיום הוא שנתחייב ב' חפלות :

(תקצו) גם פסק רבינו יוחל המפטיר במנחה ביום הכפורים שחל להיות בשבת מזכיר של שבת ואומר על הכוונה דיום הוא שנתחייב בשני הכפורים מכלן משמע שראש לומר ביום הכפורים המפטיר במנחה גם ברכה אחרונה . כדינו על הכוונה ועל העבודה . עכ"ל מרדכי פ"ב דשבת :

(תקצו) פועל אמת שפעולתו אמת פירוש שהקב"ה שפעולתו אמת דין מיעט את הירח ויש גורסין פועל אמת ופעולתו אמת ואחר על זאת השמים שפעולתו אמת ואין מבינין סדרן : (תקצו) יש אומרים ומסיימין מקדש החדשים ויש אומרים מחדש החדשים . לשון הטורים וכן נוהגין לומר מחדש החדשים . (תקצו) יש אומרים שאין לקדש החדש אלא בלילה ומהנהגה דרש"ג בטיב' למאי אהי' . ובמסכת סופרים אין מקדשין החדש אלא במזל שבת השכוח מצום ובכלים נאים שבלי הלקט :

הלכות יום טוב

(תקצו) יש דברים שחמירו ביום יומא מבשבת כגון אסור מוקף לרב אלפס דאע"ג דקיימא לן כרבי שמעון ביום פסק כר' יהודה לפי שהוא קל וכתמירו בו כדי שלא יבא לזלזול בו . וכן כ' בשאלות . וכן פסק הרמב"ם אבל בלבו' גדול' ורש"י ור"ח ור"י פוסקי' בין ביום בין בשבת כר' שמעון אלא שר"ח היה מחלק לומר שאין הל' כר' שמעון אלא במוקף' אבל בנולד בל' כר' יהודה וכן פסק רבינו חננאל כר' שמעון אף ביום במוקף' מחמת איסור ובעל פסק כר' יהודה ב"י . לה"ט . ובשאלות פסק גפרשת שלא לך בין בשבת בין ביום כר' שמעון . וכן פסק בב"ב ורשב"ט וראב"ה מדרכי . ולי המחבר קשה כי בעל הטורים כ' בשם השאלות דסברי ב"י . שמעון ואריך לעיין בדבר ומיכו במוקף דנולד פסק בספר המצות דאסור וכן במוקף' מחמת אסור דחייב בידים כגון גר הדלוק באורו שבת וא"כ גר שהדליק בשבת אסור לטלטל ויש רואים להחמיר משום דהו' כגרג' רש' ואין צ' נכון כו' ובמחמיר לא הפסיד מינה מודע ר' שמעון במוקף מחמת מחובר וכן גבי גרונות ואומק' וכן במוקף

הטורים : (תקצט) מצאנו לגאונים ז"ל דאסור למרוט הנוטף כשרוצים לשחוט העולם נהגו בו אסור כי"ב רא"ס ור"י ישיב מהיר דקיימא לן כד' שיעמוד למלכה שאינה לריכה לגופה מותר . מב"כ : (תר) הנו החם השחוט בשנתו וחי' כי"ט ב"ש אומר יחפור בדרך ויכסה . וב"ה אומר לא ישחוט אלא"כ היה לו חפר מוכן . כתב בעל הדברות הא' ממני' גרסינן לה בחי' רח"ה ב"ש לקוגא וז"ל לחומרה ולכחלה כב"ס והיה דמסקלן את החי' דר"ס ב"ש . ב"ש חסרין וז"ל מחי' אחר' מותרת השחוט . ר"ח וכל הני מפרשים קבעו הלכ' כב"ס לחומרה כהשחוט ובחרי'סין קולא . וכחזר רב אלפס כפי פסקו רבנן קמאי וזכי כדרי לכו אכל ר"ה פי' מותרת השחוט ממני' דהשחוט וכ"כ בעל המאור שבה"ל : (תרא) מותר לשחוט לכתחלה ב"ט חיה וטף לר"ה אסור לו דקר נעוץ והטפר היחוס בענין שאינו ל' לא נחפור ולא לכתוב וב"ה אס' הזמין עפר מלחמול . אכל לרב א"פס לא ישחוט לכתחלה אלא"כ יש לו עפר מוכן מלחמול ל"ט : (תרב) ומורה שאם שחט שיחפור בדרך נעוץ . וב"ס ביכול לכסות בעפר שאינו מוכן אף על פי שיש לו מוכן . ור"ה פסק כר' יוחנן ומחזיקין ב"ה נחפור בדרך לכתחלה . וספר התרומה ורמב"ה לא פסקו בלכה למע' כן מרדכי פ"ק דביא : (תרג) שחט בהמה וחיה ונחפרו דמן זה צוה אס' יכול לכסותו בדקירה אחת שא"ל הכרובה בשביל דם הבהמה יכסו ואס' לא יכסו ואפי' בדקירה אחת אסור והרמב"ם כתב אס' יש לו עפר מוכן או חפר כורב יכסו בדקירה אחת : (תרד) אין מולחין החלבים ואין מהפכין להם אפילו לטעמן ע"ג יתדות אף על פי ששחט ב"ש ואס' ראה למלות הבשר עליהם בחור בחור ידו בענין שאין נוגע בהן יש מהירין . כיון שאין הוכחה דעושה בשביל החלבים דיש למלות בשביל הבשר עושה ויש חוסרין מלח שרי אלא למלות על גבי העור משום דמלחה מוטעת סגי לכו אפי' כמליחה דלי וזכי מסתברא ל"ט . ושון שמולחין בשר אפי' רב פפה מערים ומלח ליה גרמא גרמא . איהא מרברבא דלמרי דלח שריא הרמב"ם בשם אסור אלא לגורבא מרבנן שאינו פורץ גדר מרדכי : (תרה) ר"ה פסק בשר חי בין מלוח בין חפ' מותר לטלטלו אכל דג חפ' אסור לטלטלו ומלוח מותר שחר נאכל מומת מלוח כמו בשר מלח שב"ל : (תרו) איבא דמוקי לה ב"ט היינו רש"י ור"ה והשאלות אכל בספר המלוח פי' דבשחט מיירי אכל ב"ט דזוכין כדרכו . וכן פי' ר"י בפ"ק דביא ומיבד עלידי שני מותר אפי' בשנה כמו במדוך של עץ אפי' במדוכה של אבן מרדכי פרק י"ז דשבת : (תרו) עלי שחוט דף

רחב וכדו וכלי הוא אלא שמלכתו לאסור לכחש בו הכרפות מותר לטלטלו ללורך גופו לקצב עליו בשר ולחחר שקצב עליו בשר אסור לטלטלו דוקא ממחה ללא חבל ללורך גופו וללורך מקומו מותר ולר"י אפי' ללורך גופו וללורך מקומו נמי אסור וגז' הסכים הרמ"ם . ברודוס חפ' בלד הקלר אסור לחחר עליו ב"ט וכן לא במקל ולא בנזירה . ובספר המלוח אסור גם בקופין לפי שאין חלו בקיחין מהו קופין ולא חסיר ח' א' בסכין ובעלים של הסקה ללורך גדולים קלה ורחוי' להסקה בלי צוקע לא יבקעם כלל כיון שאפשר בהסקה בלי צוקע אכל לשבס ביד מפ' רש"י נראה שהוא מותר אכל מלחן כרמ"ם יראה דאסור אפי' לשבס ביד וטוב להחמיר : (תרה) אין נופחין במפוח מפני שדומה למלחכת האומן אלא בשפופרת . ובחז' הרמ"ם במפוח קטן של בעל הביית שרי . ומיבד אף להקל כיון דלא אשכחן התורה אלא בשפופרת מכלל דכלל מפוח אסור ל"ט : (תרו) משום פפוס כן ידורה ומשום ר"י בן בחירה אמרו שזין וכחז' רמב"ה מותר לבנות אחרי שרקד מערב י"ט . ובכ"ג ובפי' ר"ה כתב שז"ר שמי קאתו בדריסהם ממעט בשאלות מרדכי פ"ק דביא : (תרו) בתב רבינו בשם רבינו שמעון קרי"ה ז"ל הא דאמרין מולחין את הראש ואת הרגלים דוקא ראש ורגל אכל גדי כולו לא דאפשר ללשונותי משכ' ובעל הדברות כחדלואו דוקא ורב כהן לך מהיר כל בגדי משבולי הלקט : (תריא) רש"י פי' כל הני דאמרין כגון דרב יודא מדורה מלמעל' למטה שרי מלמטה למעלה אסור . וכן פוריא וכן יותר בדברים כל זה דלא כהלכות דקיימא לן כר' שמעון דדבר שאינו מחבין מותר אכל ר"י פי' דחשיב שפיר מחבין שרי מוכין למה שהוא עושה : (תריב) חבלין או פלפלין דזוכין כדרכן לרב אלפס אפי' במדוך של אבן חוץ מן המלח ש' שני שיטה קלה . ומיבד אסור לטחון פלפלין ברחים קטנים סלסל . ובכ"ה הרמב"ם אכל לדעת החסום גם פלפלין וחבלין לריבין הטיה אס' יודע מעי"ט חיוז קדירה רואה לבשל אכל אס' חיוז יודע שרי : (תריג) קדירה שיש בה חובלין מותר לחלוב הבהמה לתוך הקדירה לרב אלפס אף ע"פ שאסור ליקח מן הבהמה ב"ש אלא א"כ היה מטעמא לא היה יונק אפי' מותר לחלוב לתוך הקדירה אכל אס' חיוז כה חובל אסור ור"ה אסור אף כשים בה חובל . לכ"ט : (תריד) כבין שנפגמה ב"ט מותר למדדה במשחת של עץ או על גבי חצבתה ומורין לעשות כן . אכל במשחת של אבן אף ע"פ שמונה לחדד בה אין מורין כן . אכל להעביר שמונהו אף בשל אבן מורין לעשות כן . אין משהיין את הסכין חבל

שעשו במולאי י"ט דא' שרין ליה כשי אחי ישראל
למומר בראשון לאינו יאודי לך ובהא לי ב"ט
שהרי הביאכ בשבילו וגם לישראל אחר שלא
הביאם בשבילו מ"מ אסורין לו גם כן הגל בדבר
שלין בו מתם חשש איסור' דאורייתא כגון יאיד
ומחומר אלא אסור חוץ לתחום ככ"מ אם הביאם
עובד כוכבים לאור' ישראל ודאי אסור לאוהו
ישראל שהובאו בשבילו עד כדי שיעשו במולאי
י"ט וכו' דאסורין לכל בני הבית כשהובאו
בשביל בעל הבית אבל לישראל אחר שלא הובאו
בשבילו מותרין לו אפי' ב"ט ראשון מיד. אבל
הר"י יאודה מפר"י היה תומר דבכל מידי דאכליה
אסור גם כשנעשה בשביל עובד כוכבים גורם
שמה יעשה ישראל עמו המלאכה מרדכי פ"ג
דערובין: (תרי"א) כתב הרמב"ם אם בנה האינו
יאודי מאליו אוכל עמו מה שכבר הביטו. ואין
נראה דה"פ שכבר הביטוהו איכא למיחש שמה
ירבה בשבילו אם הוא חסד ורואי לך אלא צריך
שיאמר לו אם יספיק לך במה שהבטנו לעשות בך
ואכול: (תרי"א) אנשי המלך שמוטל על אנשי העיר
לאפות להם אסור לאפות להם ב"ט אפי' אם
אין מקפידין אם יאכל ישראל ממה שהיו אופה
ובה"ט היתר אם אין מקפידין כשישראל אכל
ממנו וכ"כ הרמב"ם בני חיל שבתנו קמח שלהן
לישראל לאפות להם אם אין מקפידין כשישראל
אכל ממנו מותר לאפות להם ואינו כן לפי גרסת
הגמ' שלנו: (תר"ב) אבי העזרי כתב שמואל נשאל
לאור' כלבו ולא נהירא לן בראש:

(תרבא) עיסה שנינושה בבי"ט בחר' ישראל
אסור להפריש ממנה חלק ב"ט
אבל בנ"ל דקיימא לן שאוכל והולך עד שישיר
ממנו מעט יותר מן החלק פסק ר"ת כיכול
להפריש. ורב אלפס ורש"י פסקו שאין להפריש.
ורב' שמחה כתב בשם רש"י דאפי' מה שאוכל
ומשייר כחלה הוא בכלל מפריש תרומתו ומעשרתו
ב"ט וכן דאיכא פלוגתא דרב רבא טוב שלא
יפריש אלא אוכל ומשייר:

(תרבב) בראש' מרונב' צורק היתר לאופה ב"ט
לשרות במים המכבדים שמתבדן
בו התור אפי' שמתבד. ואשר מותר לרש"י
לגבול ולתוח בו פירכא. ור"י אהר' אפי' נחן
עליו מים מאתמול. ור"ת פירש דהא נמי אסור
לגבול ופי' ר"ת הא דאשר מותר ליינו להניחו
על גבי התור כדי שישמור חומו אבל אסור
אסור להניח עליו: (תרבג) כתב הראש"י אסור
החביל שנעשה מספק בילה שגולד ב"ט. וכתב
מהר"ם ופי' מה שפירשנו דאמר' דבר שיש לו
מחירין אפי' בחלק לא צטיל דוקא כשהוא ב"ט
אבל טעמו בטל בששים אפסות שגולד ב"ט
יש מחיר' והגאונים ואסרין וכן רב אלפס ואסר:
(תרבר) כתב הראש' בתשובה שמואל לנדליק

אבל משיאח ע"ג חדרתה. ואמר רב הונא לא שנו
אלא במשחוח של חזן אבל של עץ מותר. וכתב
בעל הדכות דהכי הלכתא. ובעל המאור כתב
דלרב יאודה אפילו במשחוח של חזן מותר אלא
שלא ראה רב אלפס לפרסם בדבר משום
דאסוקין הלכה ואין מורין כן. ולפיכך פסק
בסכין שטמא שמומר לחדדה ודוקא אפומא
דריחא ואפומא דדקלא אבל במשחוח לאופירש'
הני מילי דפסק אב דוחקא דאי לא תימא הכי
טורחא יחירה היא ואסור. ובתשובה הגאונים
מלאחי דמותר להשחי' הסכין אפילו בשל חזן
ואפי' לחדדה. וכ"כ רבינו יעקב שאם נפסם ב"ט
מותר לחדדה כד' יאודה במשחוח. ומלאחי בשם
רבינו אפרים שאם נפגמה הסכין או השפוד
שנראה מערב י"ט דברי הכל דאסור. נפגם ב"ט
או מעי"ט ודי' טרוד מחלוקת ר' יאודה ורבנן.
שבה"ל. ואם נפגמה מעי"ט אסור. ומהר"ם
כתב אפי' על גבי של עץ הלכה ואין מורין כן.
ועל משחוח של אבן אין משחוחין כלל. והראש'
כתב כשברא ראשונה: (תרשו) אם לא נפגמה
מע"ט אלא עומדה פי' החמיל' קצת להחלקל
ואינה מוחכת יפה אם אינו יכול לתחור בו ע"י
הדחק יכול להשחיו ב"ט. ופי' רב אלפס על גב
ריחים או דיקלא אבל לא במשחוח. ובעל המאור
כתב אפי' במשחוח ודי' מסתברא אבל אם
אינו יכול לתחור לו אפי' ע"י הדחק אסור
להשחיה דבזה ליה מתקן מנא:
(תרשו) לרדיון כל גופו ב"ט במים שהוחמו
מע"ט כתב רב אלפס בשם
גאון שהא מותר לר' אסור ולזה הסכים הראש'
לכ"ט. וכ"כ הראש'א שבהא לאסור ולא ראה
להחיר. תשובה הראש'א מלאחי גאון מים
שכוחמו מע"ט מותר לרחוץ כל גופו ב"ט וכן
מלאחי מוכיחים מפירוש רש"י ובעל היראים כתב
דרח"ת כל גופו בהמין אסור מטעם שאין שיה
לכל נפש והגבול שלא לאסור אלא כשהוחמו ב"ט
משכ"ה: (תרי"א) כן דינין במקל דבר הבא
ממילא אי' גם כשנעשה בידים רק שהעובד
כוכבים הביאו בשביל עמו או בשביל עובד כוכבים
אחר יש בו שני דינין דאם יש בו חשש אסור
דאורייתא כגון דמחומר ב"ט פירות שיש בהמין
במחומר או דגים שיש בהם חששא שגולד היום
אם אינו יודע בודאי שגולד מאתמול או דאי
בראשון אסור דמוקל' הוא בלחור' היו' אפילו
מספק בדאמרי' בביצה כו'. אבל כשי' מותר
מיד אפי' בלי כדי שיעשו. אבל אם אין בו חששא
דמחומר רק שהם חוץ לתחום או גם בראשון
מותר מיד. ועד כה דברנו כאלה העובד כוכבים
הביאם בשבילו. אבל דבר הנעשה בשביל ישראל
יש בו שני דינין אחרים דאם יש בו חששא דאסור
דאורייתא כגון מחומר ויאיד גם כשי' אסור בכדי

הלבנות יום טוב

העולם להזכר מלהדליק בשבת אחר י"ט או ב"ט אחר שבת. מרדכי פ"ק דבי"ט. וא"י המחבר ראינו מורי אבי ז"ל שתקן הפתילות מע"ט ושבת בעד ג' ימים כשהל"ט ראשון באחד בשבת. ותמיד הדליק פתילות חדרות וכן מוכנים בעלי נפש מאבכנו:

(תרל"א) הרשב"א אחר ב"ט נר של חבטלה: (תרל"ב) וטעשה כי בקולו י"א שפשו פשו"ד לכהחילה מ"ט לחצירו וחסירו

בני קלוגי"א דיעבד באבילה כ"י יהודים דאמר המבטל בשבת בשונג יאכל במוצאי שבת בין לו ובין לאחרים אפי' בשבת דחמירא כל שכן ב"ט דק"ל. ורבינו יואל אסר דעד כאן לא שרי אלא לגבי שבת דחמיר' ולא חמיר' לגבינו כדאמרינן פ"ק דשבת. וכן אמר הר"ר הביגדור הכהן כי ראה שבת מעשה לפניו שבתא אחד שהקנוחפס קרפ"ליו מ"ט לחצרו וא"ו להשליכה לאבוד ואפילו ליהנם לשפחתו אסר לו. מרדכי פ"ב דבי"א: (תרל"ג) אם י"ט חל אחר השבת פת שאלה בשבת אסור ביום טוב משום הכנה ומכ"ר מולן הודע לדברי נאש יעקב ווייל:

(תרל"ד) אינו יודע שהביא דורון לישראל ב"ט אם יש בנינו במחזור ה'

שמחוסר יודע אסור לכל זו ביום אפילו לטלטל. לה"ט. וכן ר' אלפס אסר לטלטל. וכן בעל הדברות שש"ל. ומיכ"ל גם אם הובאו ביום שני לר"ך להמחין במוצאי י"ט בכדי שיעשו. אבל בשני י"ט של ראש השנה או ב"ט שלאחר השבת או לפניו לר"ך להמחין במוצאי שבת וי"ט בכדי שיעשו ופירש כדי שיעשו כדי להשלים או להידיד לבד. וא"ל להמחין בכדי שהובאו לכאן. ודוקא כדי שיעשו אסורין לכל אף למי שחל הובאו בשבילו ואפילו ספק אם נלקטו כיום אם לאו אסורין. אבל אם ניכר בכן שלא נתלשו ונלקטו כיום מותרין מיד ואם היו בחוד התחום ולר"ת אפי' בשני י"ט של גלויות אסור עד מוצאי שבת בכדי שיעשו כדי שיכול להביא ממין זה ממקום הקרוב כהמלא מומט. סמוך לעיר. ודוקא לזה שהובאו בשבילו אבל לאחרים מותרין מיד בליה ואפי' אורו שהובאו בשבילו אם אינו יודע לטלטל ולכרו ושבו הביא לו מותרין מיד בליה וכן דבר הנלוו מאליו או פירות שגדלו מאלוין אסורין ביום ובליה מותרין מיד וסב"ל להחיר באשכנז כרש"י כשהובאו מאלוין אבל מורי אבי ז"ל החמיר לעצמו טורים. ואם חל י"ט ביום המעי' ובסי' וסב"ל ביום ראשון ב"ט בעל הטעור כח שמוסרין עד מוצאי שבת בכדי שיעשו וכו' כהג"ה. וכו"ר יחיאל מפרי"ז הכיר בלי שבת בכדי שיעשו וא"ו הסכים הרא"ש. ודבר שאינו בנינו במחזור ואינו מחוסר יודע אם בא מהך התחום מותר לכל

נר של ב"ט ראשון בערב ללורך ל"ט ב"ט אפי' ב"ט שני בערב ואין זה מכין מ"ט לחל שמיד בהלקחו ישמלו בלוחה שיה' שבת בעה אפי' ביום ישמלו בהלקח נרות ב"ט לה"ט. והרשב"א אסר אחר המנחה עד חפלת ערבית:

(תרבה) בותר להסיר הפחם שבראש סני' כשהוא דולק ואפי' בכלי אש"פ שמופ' לארץ וכב' וסרמב"ם אסר בכלי ולא הכירה להרא"ש. לה"ט: (תרבו) הנוטל שמן מן הכר ב"ט חייב משום מכבה וטעמא דהכא היינו כשנוטל השמן מכחיש מאור הנר ודבר זה לא שייך כי אם בשמן אבל אם יש חתיכות של חב' והסיר חתיכה אחת מן הכר. או פתילה של שעה וחמשה כיון שאין כח א"ל גרם כבוי אין כח איסור. וכן אם לוקח אור מן המזמר' להאיר בליה לא דמי למחפיק מן הכר. ומיכ"ל בעולם רגילין להכיר וכיון הוא מרדכי:

(תרבח) בי קא מציעא ליה משום איבוד ממון. יש מרבותיו שחמרו דהא דמשמע

הבא דבשבת אסור לבנות משום אבוד ממון וכן צ"ל כל כהני הייבולא דר' יהודה דחשיב מלאכה שאינה לריכה לגופה אבל אין דקיימא לן כר"ם דפוסר וכל כבוי מלאכה שאינה לריכה לגופה היא חזן מכבוי לעשות פתחים הלקך שרי אפילו בשבת משום אבוד ממון והיו כמו מפוס מורסא דלר"ם שרי משום לער' ולא מילתא היא דמפוס מורסא לער' דגופא היא וכן הוכיח רבינו יואל לאסור. מרדכי פ"ב דבי"א: (תרב"א) ר' חננאל ור"אב"ה פסקו הלכה כר"ם נגד ר' יוסי דגרם כבוי מותר. ומיכ"ל קרני כבוי אסור כדפי' סוף פ' כירה. וכו"ר קלוימיוס בשם ה"ר י"ט החיר לתת הכין או כלי או דבר אחר היטול על נר של שעה שלא במקום הדלקתה שאינו אלא גרם כבוי אבל רבינו יחיאל אומר דאפי' ב"ט לא שרינן גרם כבוי לבתחלה אלא במקום היקף דוקא מרדכי פ"ק דשבת: (תרל) בעל הדברות כתב כי רצני לרפת מחמירין בשירי פתילה שירי מדורה שירי שזן וכו"ר יחזק בר משה הביע על דברי התרומה וכתב דטעמא דרב שאסר שירי פתילה נושבת ל"ט לאו משום הכנה כמו שאומר בעל התרומות אלא טעמא דרב משום קדושה אחת היא כו'. וכו"ר הר"ר אליעזר בר שמואל מוויג' דאסר להדליק שירי פתילה שירי מדורה בהדליקו בע"ש ודלון בשבת וכבו אותן בשבת אסור להדליק ב"ט וטעמא משום דמי להכנה וכמו כן בשירי מדורה. שש"ל. ועוד נראה לי דאסור לטלטל כמו ביה. וכו"ר רשב"ט וספר התרומה בה"ב שבת. ור"י פ' דתלמוד שלנו אינו מחשיב זה להכנה ועל זה נראה כי סמוך

פסח כשאופין מלות ואע"ג דקיימא לן כרב
באורי בלא קיימא לן הלכה למעשה כשמואל
וראב"ן פסק ורב מרדכי פ"ג דבילה :

(תרמב) לשון אבי העזרי כהן בספר ח"ו מעשה
היה שבת עובד כוכבים לקחה
משכון מיד ישראל ב"ט וכבר היה פדוי מע"ט
ואני המחבר חסרתי כי שטמא חסור לטלטל
ב"ט כואיל ואינו ראוי ללבוש והוי כלאים. ומלקו
עלי דביתו והשיבני מורי רבינו שמח' ערבי' עלי
דברי דודים מותר לשלוח לעובד כוכבים על ידי
עובד כוכבים ב"ט אם ישלח לשלוח לו חבל לא
ע"י ישראל ומשכול' שאלו אוסרין להחזיר בשבת
וי"ט משום דמחוי' כמשה ומתן אם לא מפני
הדחק לעובד כוכבים אלא אלו מחזירין ע"י עובד
כוכבים ושטמא אינו חסור לטלטל דמותר
כליו עליו. מרדכי פ"ק דבילה :

(תרמג) כתב בספר המלות יש רגלים לאסור
לשבת בקדירה חדשה ב"ט בתחלה
וצריך לתת לה מע"ט ויש לחלק בין קדרות
שלו לבין אומנם רהבי"ה כתב דאפי' דאפי' לשפתי
קדירה חדשה אלא האם בלי מים אסור מרדכי
פ"ד דבילה : (תרד) בפתח שאסור בו האוכלין
שירא להניח בבית יכול להויליו עמו. וכבר
רבינו שמואל דווקא לבויליו בידו אבל ברעושות
בדרך חול לא. ואין לראש לחלק :

(תרמה) חותמות שכלים כגון טידי חיצה
ומגדל ששכסוי קשור בכו

בחבל יכול להחזירו וגחמיו בסכין או להחזיר
קליעתו. וכבר הרא"ה דווקא צנין קצירת חלל
וכי"ל בו חבל פותחת של עץ ושל מתכת אסור
להפקיע ולשבר דבכלי כניי שייך צנין וסחורה
ובסמ"ק כתב ובשפירת פותחת הכלים נחלקו
בו ה"ר אליעזר ממין אוסרו ור"ר שמעון מחזיר
ומיכ"ע ע"י עובד כוכבים ש"ל להקל. לה"ט. אמר
שמואל הוחזרות שברקע כו'. כתב רהבי"ה
דכלכל כשמואל דאמר אין צנין וסחורה בכלים
ומטעם זה מותר לחתוך ולהפקיע קשרי השפוד
שקופרין בו הטבל ולשעטמים ומקדקין אוחז בוט
וקרוב הדבר שאף בשבת מותר מורי ה"ר מרדכי
ראה בבית מהר"ם שבו יורקים לחתוך. לפיו
בשבת הקשר' שהיו בשפוד מרדכי פ"ד דבילה.

וכ"פ ה"ר שילוחר זכר יבורח. וכו' מותר לחתוך
אזג גדיים ושפות מקולסין וחזי' חפצים
משכ"ל : (תרמו) רבן גמליאל אומר מותר
לכבד ב"ט בין המטות צמקוס שאלו משום
פירודין אבל בשאר הכותיים אסור. ובשבת אפילו
בין השמשות אסור. ורבנן פליגי עליה ואוסרין
הכל ובלבדא כוחתייכו ומינה ר"ח ור"א פסקו
דאפי' בשבת מותר לכבד בכל מקום כיון שמותר
לרבץ והתוספות אוסרין. לכבד ולא הכסים
ברא"ה : (תרמו) מותר לכסות פירות או כדי

לכל ואם בא מחוץ לתחום אסור לאוכלו לניי
שכונא בשבילי אכל מותר לטלטלו ואחרים מותרין
אף לאוכלו וערב צריך להמתין מי שהובא
בשבילו כדי שיעשו לרב אלפס. וכ"כ בעל
התרוחם ולרבינו יתחק בר' שמואל ח"ל ולא
הכסים הרא"ה ש"ל. ואם הוא ספק אם בא
מחוץ לתחום אם לא רש"י מחזיר ולדברי הגאונים
אסור. וכתב הרשב"א דאף לדברי הגאונים
אין לאסור אלא באינו יהודי שחזיו שריו עמו
בחד' דאי' למוח' שמא חוץ לתחום הביאו לה"ט:
(תרמה) הרשב"א בחסותיו סי' כ"ג

החזיר בני יונים קטנים שהובאו
לישראל משוכי' שבעיר לני' שלא הובאו
בשבילו ע"כ : (תרל) נשאל הרשב"א אם בני
ציתו וקדרות בשבילי ישראל אחד והשיב דאסור
מאחר שם מאוכלי שלהם גם כזה יש לגזור
שמה יאמר לו לך וכבר כך שמעתי תשובה
ברא"ה סי' ר"ח : (תרל) כתב רבינו יעשיה
מותר לכבות את הבקעה כדי שלא יתעשן הבית
ובקדרה. ומותר לכבו' את הדלקה משום הפסד
ממון ורב אלפס כתב אסור לכבות את הבקעה
בין לחום עליה בין שלא יתעשן הבית בין שלא
יתעשן הבקעה בכל אסור. ומדברי רבי יעשיה
נראה דבני ציתא בירושלמי אין מכזין את
הבקעה ואם בשבילי שלא יתעשן הבית ובקדרה
מותר. שכת"ל : (תרלח) כותר לשלוח ביום
טוב דורון בין ממות של חשביל כראוי לאכילה
כו'. ורב אלפס מחזיר אף בתבואה ובראב"ד
אוסר וכן הרא"ה. ר' חייא ור"ם היו שוקלין
מנה כנגד מנה ב"ט. כתב רב אלפס לא
קיימא לן כוחתייכו אלא כרבנן דרמרי און
משניחין בק' מאזנים כל עיקר. וכ"כ בעל
הדורות חבל רבינו יעשיה פסק הלכה כר"ם
וכ"פ גאון אחר. שכת"ל : (תרלז) משמע מחוץ
דברי כ"ג דכשאלו לחום למחזיר ולמקל' שרי
ליקח אפי' מן עובד כוכבים הרגיל אלו ולבאור'
משמע כן וראב"ן כתב לאסור ויש תשובות
שכתבו להחזיר ויש שכתבו לאסור שמה ירבה
בשבילו להביא כיון שרגיל אלו מרדכי פ"ג
דבילה : (תרס) רשב"א אומר ובלבד שלא יזכיר
לו סכום מקח. סכום מקח פירש' דינר או
בשני. ואין לראש אלא כדפי' ר"ח ור"ג כגון
שיאמר לו הן לי עשרה אגוזים וכבר נתת
שנשים ואי' אני חייב לך מנה ור' שמעון אומר
ובלבד שלא יזכור לו סכום מקח שלא יאמר הן לי
אגוזים בג' פרוטים וכבר נתת לי כך ואני
חייב לך מהכל י"ב פשיטא אבל סכום מנין שרי
ויש להזכר שלא להזכיר אפי' סכום מנין לפי
שדומה למקח וממנה תוספות פ"ג דבילה :
(תרסא) כתב רהבי"ה דמכר כשר למדוד
מערב פסח לעורך ליל ב' של

יום מעשה לפני כ"ד אלעזר ממך וכו' להוליד ממך מהם הספינה מפני ציו' המה ולהביאו ע"י א"י צבית קרוביו ביום השבת מפני כבודו ורבו בדרך הקשה עליו : (תרנב) גם מעשה בא על א' שכורה לומר לא"י שילך חוץ לתחום בשבת אחרי קרובי המה שיבאו לקבורה ומהר"ם אמר בטעם אבל חולס דחקף ליה עלמא ואומר שיטלנו אחרי קרוביו הא ודאי שרי וזה הכיר צבית שמריה אפי' בשבת שמא הטורף דעמו מרדכי פ"ג דשבת : (תרנז) כתב כ"ג מותר ללוח המה ב"ט ראשון בחוץ התחום ובי"ט שני אפי' חוץ ל"חוס. וברמב"ם היה מסתפק אם מותר לחזור ממקומו או אם נחמר שאין לו אלפים אמה ממקומו. אם איתן אלפים מובלעים בחוץ התחום יחזו : מקומו : (תרנח) סעשה כיה שמת חינוך ב"ט שני ואמרו כיון שלא היה ודאי שכלו לו חדשי און דינו כשאר מהים לחלו עליו י"ט שני וכ"ד יעקב בן יצחק אומר כיון דרובנשים יולדות ולד של קיימא דינו כשאר מהים לכ"ט : (תרנז) קטבו הכרים בו אחד קטין וא' רבין מכהן קשה לדברי החומר דלחן מדרבין על הכשמים ב"ט שחל לכיות במזלח שבת מזה שנגא יקטום און המחובר דהא שריק הכא להרית. ורבינו גרשום ורבינו משה' פסקו בדרך על הכדס במזלח שבת שחל לכיות ב"ט וכן נקנו במגנל. וזה דאמרין אין קידוש נר הבדלה און ולא יזכירו בשמים מפני שאין נר בלא בשמים ורש"י ורב עמרם יקנה"ז ו' א' הדסופי ר"י כטעם מזה דכוכ הענוג י"ט ושמהו משיב נפש שאכזה מרדכי פ"ד דביא' וכוונתו שאין מדרבין על הכשמים : (תרנז) עירובי תכשילין פ"ח בלרץ לעשות מפה וממיני תכשיל פה לאשות עליו ותכשיל לבשל עליו כ"כ גר"ז ור"י כתב דכג' תכשילין לבד וכו' וזהו כיון כתב כמו ר"ת. וכן נהנו משכב"ז. ואלי תעברך אומר כי נוסג' בלשכנו ובזרפת ליקח שניסם לחם ותכשיל : (תרנח) לא בני חלח תכשיל אחד אבל פסח לא. פסח כ"ג דבעין פה ותכשיל וכן פסח ר"ח ורבינו שמעון מפניח"ל וריב"א ור"י בר יודא פירשו דמה דלח"ה אבי"ל לא שן חלח תכשיל אבל פה לא הכי מילי לבשל אבל לאשות בני שח מרדכי פ"ד דביא' : (תרנב) העם נהנו לומר לאשוי ולבשיל ולחטמוני לאדלוקי כרגא וכן משמע לקמן בפרקין. וי"א דערוז מותר הדלקת הכר. אמנם בירושלמי אינה מזכיר רק לאשוי ולבשיל והכי גרסין בירושלמי ערובי תכשילין כך היה צבילה ותכשיל כיה ואמר בא"י אמ"ה אקב"ז על מלות ערוב ומתקנה ואומר צ"ח

יין או לבנים מפני כדלף חלח ירד עליהן לרש"י דוקא ביום טוב ולר"י אפי' בשבת : (תרנח) אין דנין ביום טוב. לרש"י אסור בכל י"ין וכ"כ הרא"ש. ולא מקדשין לר"ה דוקא כשים לו אשכ ובנים ולרש"י בכל ענין ולזה הסכים הרא"ש וכן בירושלמי משמע דלח"ה לקדש בכל ענין בשבת : (תרנז) ורשב"א הכיר להחיד חרמים שגזרו הקהל אפי' בשבת אעפ"י שאין לאורך שבת כיון שכוא זמן כופיא ולא מתקבלין הקהל חלח ביום השבת מתביבות כרשב"א סימני ע"ס : (תרנז) הלואה י"ט פליגי רבה ורב יוסף רבה אמר ניתנה ליחבע ורב יוסף אמר לא ניתנה ליחבע. יש פוסקים כרב יוסף. ורב אלפס פסק כרבה. וכן דעת החוס' : (תרנא) סת המוטל לקברו ב"ט ראשון יתעסקו בו עממים אפי' מה בו ביום ולר"י שלא יסריה עד למחר ורש"י פי' דלא שרי חלח דאשכחיה כיון מה בשבת וכ"כ כ"ג. וברא"ש כתב כסדרה להבונה. כתב הר"י ישראל הלוי דבבב"א יבויין להוליכו דמחזק בסוחרה ה"אש לאורך הסוחר נמי שלא לאורך וכ"כ ב"ה"ש והרמב"ם חוס' ורש"י לי' כספייה בשוין על הקבר שאין לבונה ב"ט דכיון שנקבר למח יתלנו ב"ט שלא לאורך חלח יכא הקבר בנסרי' ועפר עד לאחר המועד ועוד למטט בחיסור דלורייחא בכל מה שיוכלו וכן נהנים בלשכנו שסעוד כוכבים עושה הארץ והגריכין ואפי' הקבר וכל מה שהוא אסור דלורייחא אבל מלטול וכל להוליו עושי ע"י ישראל. ור"ח היה מחמיר שלא לעשות האידנה ע"י ישראל וכ"כ ר"ח. ורב אלפס לא כתב כן. ולזה הסכים הרא"ש וכבר ר"י שלא יעבו דכבר חלח בלעגא. לה"ט. כתב ר"ת דמה שמה ב"ט ראשון או שמה ב"ט שני לא יעסקו בו לא יסודים ולא עובדי כוכבים מזהו היכא שמה בע"ט יקבר ביום ח' ע"י עממין או אם מת ב"ט ראשון יקבר ע"י עממין ב"ט שני אבל ע"י ישראל כלל לא היכא דחיבה עממין. וגם אסור לישראל לעשות לו ארון ומכריכין חלח הכל ע"י עוב' כוכבים אבל ישראל יביטוהו ויוליכוהו וכינסוהו בקבר אפי' ב"ט ראשון כך פי' ראב"ן וכן פי' רבינו שב"ט וכן המנהג חלל חכמי ישראל מרדכי פ"ד דשבת : (תרנב) מה מניח עליו ככר או חינוק ומטלטלו פי' הכ' אביגדור כהן דמה שזריך ככר או חינוק למח יביין דוקא למח ערום אבל למח בכסוהו מטלטלין אותו אבז כסותו. ראב"י כתב אם חוששין שמא יתקשה ולא יכיר עוד רחוי לפשו וזהו ציון מניח עליו ככר או חינוק עד שיפשו וכו' ורש"י. וכן

שמנה אבותיהם ידיהם אע"י דקראו בקבועא דירחא לפיכך אין מערבין עמה לא עירובי חלות ועירובי תבשילין ולא קשיא מבוהות ע"י תנאי ובראש לא כחב כן :

(תרס"ה) כתב ס"ר ישעיה שהסור להענות במולאי חג שבועות אפי' בזמן היום וזו חסרו חג אברהם תורה עשו איסור לחג . וצירושאלי קורא לאסרו חג בריה דמועדא פי' בן המועד ואסור לומר לזקן הדין כ"ח ביחוד מצדכ"ל : (תרס"ו) יש אומרים כ"ד לנשות שלש סעודות ב"ט וכ"ז הרמב"ם ובראש"ל א' כתב כן :

הדבות חול המועד

(תרס"ו) אומר ר"ת דכל הוי קראי שאוסרין במלאכה בחול המועד אין חלל אסמכתא בעלמא דהי כיו מדאורייתא לא היו חכמים מחלקין בין דבר האבד לבאיו דבר האבד . וס"ר אליעזר ממין בספר יראים כתב דחול המועד דאורייתא . מרדכי פ"ק דמועד קטן : (תרס"ה) בפירושיו רבותי במועד קטן מלאחי דח"ס דאורייתא . ויש מביחין ראיס מן צירושאלי שהוא מדרבנן . שכתב :

(תרס"ט) מי שבת חוץ למדינתו לפני הרגל אם ספק לטייל לא יגלה במוע' דלא אבס מקרי והראש"ד דפי' דאפי' לטייל נמי הא דאמר' לא יגלה דוקא בכולך מא' לח"ל אבל אם בכל באי או בח"ל אפי' הו"ך לטייל יגלה מה שאלל השפ' מכאן ומכאן אם מעכב עליו יגלה ואם לאו אל יגלה ובראש"ד כ' שאפי' זה שאל השפ"ה לא יגלה אלא' מעכב עליו . ולא נהירא לבראש"ס : (תרע) מותר ליטול הפפרים לא שנה של יד ולא שנה של רגל פי' הכ"י אי' דוקא בסכין אבל לא במספרים . וס"ר ברך בוסף לאסר בסכין ורב אלפס חלפס אפי' במספרים וכ"ז בראש"ל לה"ט . וכ"ז מורי יעלה וכן כ"ה חברים בר יוסף ממשפחת בני סרכין . ורבינו ישעיה אסר בגנוסטי . ובעל החרומות אסר לאשכ דיימי טבילה לחתום לפריה דסגי לנקר היטב בטיט והבאש להחמי' תחתון לפריה דבני' או דרך שני או שפפה עובד' כוכבים תחתון לה וכן רחוי לעשות וכן מלאחי בשכר ריב"ה ס"ר ורחיה בעל המאור דלא ס"ל דמותר בגנוסטי במועד שכתב : (תרע"א) משפחת הספוגות ממשפחתי' בכן כשיואלין מביית המרחץ ובגדי קטנים וכל כלי פשתן מותר לכבשן במועד . ובכתב בראש"ל דלא נהגו כן ואין להחיות : (תרע"ב) מי שאין לו אלא חלוק אחד אפי' אינו של פשתן מותר לנכסו

בדן יבא שרי לנה לאפוי ולבשלי מי"ט לחברו ומי"ט לשבת ולמי כסומך על ערוב זה עד מולאי יום טוב האחרון אבנו או שהאבד לרין לערב ב"ט האחרון עכ"ל צירושאלי והכתב שמעין מ' צירושאלי ד"ט דסוכות מועיל גם לימים טובים האחרונות ובגד שואמר בפי' עד מולאי י"ט האחרון . וכן דקאמר צירושאלי פת כות פליג אהלמודא דידן דמשמע שיעור כות ולא מפליג בין פת להבשיל וכן דקאמר צירושאלי מי"ט לחברו פי' ראב"ה כגון אם חל י"ט בע"ש אז ל"ל מיום טוב לחברו דהיינו נמי מי"ט לשבת מרדכי פ"ב דב"ה ורבי' יתכן בר יהודה הכ"כ דפת בלי תבשיל לא בני אכל תבשיל בלי פת בני אכל מורי ונגב דפת ותבשיל וכן הוא ברה"ג וכן ר"ת ורבי' ישעיה לא הלכינו אלא תבשיל אבל בפת לבד אינו מועיל אלא לפת והביא ראיס מן צירושאלי וכ"כ בעל הדברות דתבשיל סגי אפי' לאפות פת וכן איחא בתוספת' וכ"ז רב אלפס ובר"ר זרחי' בעל המאור כתב הא דתנן ב"ש אומרים שני תבשילין ובי' אומרים תבשיל אחד בין ללוי בין לחמין בין לקדירה ושלוק הכל בכלל תבשיל . אבל לאפות דברי הכל אין אופין אלא על האפו' וכל א' מביא ראיס על סברתו וסמכו על אלו הדברים מאד וקבון בשני והמלות מוכהרות לערב בפת ותבשיל וכן נהגו ועדיין אי אומר דכני תבשיל לחוד שכתב : (תרס) כתב בעל הדברות מסתבחה מי שלא בינה עירובי תבשילין כלי זה אופ' ומבשל למי שבינו שפלותו של חסד כמותו . ומלאחי סותרין דבריו דבכדיא אמרין מי שלא בינה עירובי תבשילין כלי זה לא יבשל ולא יאפה ולא יחמין לו ולא לאחרים שכתב :

(תרע"א) נשאל גדול הדור מהר"ר יעקב מולן על מה שיש מנהג בקבלת קבלות מאשכנז ששונים עירובי חזירות בפת ותולין הפת עשוי כמין מלכ ביה"ב ומחמין אותו שם כל השנה חוץ ויחולין בו כל לא מי מקום פתח ולא מקום לוי' והשיב כי הרבה גדולים ערערו על זה ובסוף מלא בתשובות מהר"ם שיבב המנהג אבל לא מודע להרב הכי' הטעם עכ"ל : (תרע"ב) אשוח לא חסד פסק רב אלפס ור"י שמוכח לאחרים העירוב על ידו . ובראש"ל כתב שאינו מוכח . וכ"כ בעל העטור : (תרע"ג) אע"י שהכינו העירוב לא יכול לבשל מיום ראשון לשבת כ"כ הראש"ל ובטעור לה"ט . וכן כתב בעל הדברות וכן הרשב"א בתשובותיו סימן ק"ט : (תרע"ד) כתב הרמב"ם דוקא בזמן שד' מקדש' על פי הראיה והני גלויות עושין מספק אבל האידנה שבי' אי' סומכין ע"פ ההשגות ואין אנו עושין שני ימים מספק אלא משום דגלחו מתם הוכחו ב"ט שני

לכנסו. ובספר המלכות אשר חל"ה אזורו מוכיח
עליו. והר"ר פרץ בוסרף לאסור בכל חלוקי
שקט שאין לנו אזור מוכיח עליו וכ"ש מי שאין
לו חלוקי מוכיח אמת או סדן אחד שאין לו לכנס
לניכא כוכבי' לה' ט' (תרע"ג) ש"ח רב יצחק
בר יעקב ב"ר כל כלי פשתן אסור לכנסן במועד.
ופסק רב חלפס דכ"י בלכתא וכ"י השיב גאון
אחר. וגאון אחר פסק שאסור לכנס שבת"ל.
כתב רבינו יצחק בר אשר מהבא משמע דאדם
אסור לתקן מנע"יו אם נקדשו במועד ודוקא
לענין רגלים התיירו. ט"כ מהמכות כרשב"א :
(תרע"ד) יש להכיר שלא ללוות לא"י אומן לתקן
מלבושיו או מנע"יו במועד' אף כי
יש פתחון פה לומר אם לא יתקן' יתקדשו
ויתקדשו וכו' ליה דבר האבד כדפי' ר"ח מ"מ
אין לנקד' דאלו דבר האבד פי' ר"ח כי ה"ל
גוגא לא מיקרי דבר האבד אלא דבר שנפסד
הכנה ומתקלקל ביותר. והלכ"ן ורבינו יואל
בראב"ה פסקו להחריב"ה שנתקדש במועד.
ור"ח"ה מחסוק בדבר. מרדכי פ"א דמועד
קטן : (תרע"ה) לטריק סוס פירש"י קדור
וקרנוף. וקב"ש דה"ל ב"ט גמי שריק ליה פ"ב
דכ"ה. לכן נראה דהיינו בענין שטריג"ל
שלו פי' מסרק דודאי אסור ב"ט דכוס פסיק
רשיה דיעוש הסרת יומין מרדכי פ"ק
דמועד קטן : (תרע"ו) דדברי רב חלפס שחלכת
חולו של מועד דאורייתא אסור לחפור תרנגולת
על בלתי'ה אם לא יעבד עליהן ג' ימים או
אפי' לא יעבד עליהם ג' ימים אם הוא חוך
לרבע לברית'ה מחזירין אותה :
(תרע"ז) שורא לטע בכול המועד בין חזית
גדולות בין כלים קטנים ש"ס
לשחיה. ויש אסרין בקטנים ומחזירין בגדולים
וכרש"ה כתב סתם להחיר ולא חלק. לה"ט :
(תרע"ח) פירקמאי דבר האבד דמי וש"י
כתב רבי' חס על פירקמאי
המודמנת במועד ולבחר המועד לא משכח לה
אפי"ה אסור וכ"כ ריב"א. מרדכי פ"ק דמ"ק.
וספר ירמיה מחיר. וכן שבת"ל. והמנהג
שארן לנחות ביד הכושם. והמחמיר תבא
עליו ברכה : (תרע"ט) לקנות כ"ן במועד שלא
גדור במועד מין לנו להחיר הי' מבוטא שיתקיר
לאחר המועד וטכ"י יקב"ש ב"ל אין זה דבר
האבד אלא דבר שלא בא לידו על כן אין ביד
ר"ח להחיר וכרשב"א ה"ב שחוק מלומר לא
לאסור ולא ה"ח דמועד שיהיו שוגג' ולא יכיו
מודים אך המשכיל חזר. מרדכי פ"ק דמ"ק :
(תר"ם) רבינו ש"מ בן יהושע כתב בפירושו
על דריכת כ"ן בח"ה אם אין
לדין לשחוק ממנו במועד נכחו ה"ה להקל
ואלי ידוע משיכן רח"ה להחיר ודאי אם הוא

דבר האבד כגון חס"ה לאדם פירס או ח"ה
בר שיהיה הוא מותר ואפי' אם תאמר דמותר
לקנות מ"מ"ם לעשות בלעגה אבל במקום דליכא
חששא דפסול' אין להקל ואין ר' אומר לא אסור
ולא ה"ח. שבת"ל פי' רבינו גרשון ז"ל חס"ה
לו הפסד חס לא יעבד אותה בסחורה מותר
לעשות ור"י נתן ה"ב מי ש"ב סחורה לידו
לישא וליתן בחוך ביתו בלעגה בח"ה מותר שפי'
בשבת אסור קל הוא בלכך בלעגה מותר. וכ"כ
בעל כירא' דוקא בשוק דליכא טורח אבל בבית
גראס דמותר מרדכי : (תרפ"א) מצאתי בשם ר"י
בר יהודה מותר למסמר בגדו של כפי הכוס
לתקנו לצורך ט"י אומן א"י ומפסד אה"י פ"י ד"ס
להחמיר : (תרפ"ב) בענין הלואה להעבד' כוכבים
ברבי'ה"ה שדמות' לסחור' ור"ח התייר ורוב בני אדם
נוהגין בה"ח ואין בידו לאסור והמחמיר טע"ב.
וא"י רגיל לומר לתלמיד ברבי'ה ח"ה שיקחו
מיד ח"י ברבי'ה של שבוע ראשון ויזילוהו
לצורך המועד לשמח' י"ט ומכר"ס כתב
שמוחר להלות למכירו ובלבד שילוח לכה שבוע
ראשון בחנם וכרש"ה התייר למכירו אף אם
יקח רבי'ה משבוע ראשון ח"ל בשבועות בלשכ"ה
ה"ה דבר ה' נוהגים אסור בבלוה ברבי'ה
לעבוד כוכבים בח"ה וא"י התייר בביתו להלות
לעבדיו כוכבים שרגיעין חמיר' לבה וללות בביתו
ש"ס לא יבא לכה לכה ללות במקום אחר
וירגילים לבא חללם ואיכא פסידת טכ"ל :
(תרפ"ג) שורא לבנות ספסל קטן או חלטיבא
של חברים בח"ה לצורך המועד
וכתב הר"ר פרץ יש מפרשין חלטיבא בנין שששין
מחברים או מטיט ולא כירא' דזה ב"ו בנין
גמור אבל גראס לי חלטיבא כמין ספסל של
ממחר שמתחברין לו רגלים וכרש"ה. כתב סתם
וגראס שדעתו להחיר אפי' של בנין :
(תרפ"ד) אסור לכתוב תפילין או מחזות בח"ה
לאחרים ובפסדן חלל לעלמו או
לאחרים בחנם או אפי' בשכר כדי שיהא
בולאחיו ויותר בירח לשמחת י"ט מותר אפי' יש
לו מה יאכל דאם אין לו מה יאכל כל מלאכה
נמי שריא ודוקא תפילין או מחזות משום דמזכיר
שאף בח"ה לירך לה"ח תפילין ולבדק עליהם
וכן ה"ב טובג הרא"ה אבל שאר ספרים אסור :
(תרפ"ה) אגרת שלומים שאדם שולח לחבירו
אחרים או מפסדן אגרת שוה
שטרי' ממעלה וכ"כ ב"ה"ה אגרת של שוה מפרש'
רבן פסקי דרשו"ח חלל דייסקי לא. ורש"ה
כתב בספרו ראשונה לה"ט ואגרת של שוה
יש מפרשים זו שולח שלום דכ"ן שולח כותב
לרכיו לכתב טרחה וכו' בירושלמי וכ"כ רב
חלפס ר"ח ובתשובות מלחמי וודאי מי שרולח
לכתוב למדינה שאין שירות מלויות רק בפעמ"ה

הרגל מפסיק ומותר לגלות: (תראצא) שמע שמועס קרובה בשבת כחב בסמ"ק דשבת עולם לו ליום אחד ולמחר קורא וכו' ליה יום ששי שביעי לחלות וכו' ימיאל כחב דשבת אין עולם למינן בחתלי המינן אלא יחמיל למנות מיום ראשון וכו' ליה שבת יום ז' ויחבב דבר' שבת' במקל'ת היום לכה"ט: (תראצב) על דוק הדין כחב ר"י כהנאה לו שרמיו לאומרו על המה צדיה הקבצות אפי' ב"ט י' דוק הדין אינו משום הפסד שלא יבא רחוי לומר ב"ט וכו' ברה"ש שהוא יום הדין ובנות שנקבר ברה"ש רחמי במחזור ויט"ר: ססדר זקני כ"ד שמהם סביב תלמידיו של רש"י שפעם אחת חירט שבו יום בני אדם מוהים בדבר מלומר: דוק הדין ועמד רש"י על רגליו ואמר עליו דוק הדין וקדיש שלם יתחב בר שמואל מרדכי פ"ק דמ"ק:

הלכות חמץ ומצה

(תראצב) כתב הר"ר יונה שאם החמיל ללמוד מבטון יום ב"צ לחדש שאין צריך להפסיק ונראה לי כיון שבעטס הוא שלא יטורד בתלמודו ויפסיק מלדוק אין חלקו ואפי' אם החמיל כבר פוסק: (התראצב) ב' בעל העמוד חיבא מאן דמבדק שבתיו באשר מבדק על ביעור חמץ דבא מזמן לאו ואיבא מאן דלא בריך דבא לא קביעת ליה זמנא ומסתברא דרשות הוא וכל מאן דבצי' מבדק וכו' כחב שח"ל לבדק לפי שבבדיקה הוא לצורך הרגל וסמכין זמנן דרגל לה"ט ובעל הדברות כתב חיבא מאן דמבדק ואיבא מאן דלא מבדק דבא לא קבע ליה זמן ומכא' דין לבדק שבת' והעולם נוכח שלא לבדק: (תראצב) כתב רש"י בכרך הראשון שמוילת מבדק על ביעור חמץ ובהשוואה מנאחי כשמבדק אדם מל ביעור חמץ אינו חושש אם אינו מוצא דבר והכיון בדברי רש"י שבת' ובעולם נוכח לבדק מיד:

(תראצב) כתב הר"ר יוא שאין לבדק לזכר עד שיגמור כל הבדיק' ויש מוסיפים עוד לומר שאם שח בדברי' בעלמא שלא מעין בבדיקה שצריך לחזור ולבדק כל זה אינו שור' לי חלק שיש להוכיח שלא ידבר בין הבדקה לחלתה בדיק' אבל משהחמיל לאו ה"ח הפסק וטוב להוכיח שלא ישחב בשיחה בעלמא לה"ט ובתשובות הגאונים שאם הפסיק צריך לחזור ולבדק וכן אמר אדונינו הגאון מרדכי פ"ק וכו' רב סעדי' גאון ורב כה"י גאון כתב ירושק' הוא לנו מאבותינו שלא ישחב עד שיגמור ומוי שלא עשה כן לא יא' י"ח וכן עמא דבר ובעל הדברות כתב חיבא דמדמי ליה לחפלין שאם שח בין חפלה לחפלה חוזר ומבדק ומסתברא

בשנה מותר לכת' אבל ודאי כשאין לו צורך כלום ושלו בעולם אכור ואף רבינו מרדכי ז"ל הכיר ורבינו אביגדור כתב על דברי אגרת אם כותב על עסק פרקמטיא שאינה נמכרת או שאר משא ומתן אין כיתר במה שטעון דרך שמי' בעגול וכן כתבו תלמידי רבינו ברוך בר אשר בתוספתא דמועד קטן וכן רחמי בכתב בשאל הר"ר טוביה את הר"ר שלמה שפיר' ז"ל שבת' (תרפו) יש מחירין לכתב ע"י שוטי כגון בעגול או בעקום וריב"א היה חוסר וכן המרדכי כיון שאות אחת אסור להגיד כ"ש צה"ס שהוא כתב גמור ואפי' מכ שכותבין בכתב שמואל הכני נראה ובאות' כלל אינו נראה היה חוסר ולא היה מחיר אלא בחלויות חתוכות וכו' שכלול גון אחד יעשה בקודם אחת ויש בעושיין אותה כמו בעגול קטן וכו' רש"י היה כותב תשובות על שאל' בחולו של המועד וכתיר לי להעתיקם דחשיב דבר האחד:

(תרפו) הקרובים של מת קורעין אפי' ביום השמועס אם שמע מהוך שלשים יום ומבדקין האכל ומיבא אין מבדקין אלא על מטות וקופות שאין אכלות נוכח ברה"ש שיתערך לכפות המט' להכבדות עליהם ובסמ"ק כ' שאין קורעין ואין מבדקין ברה"ש וכו' ר' סבבא ראשונה: (תרפח) אין חופרין כוכין לקברים ברה"ש ופי' הראש"ד אפי' קבר' בכן במוט' אבל אם היה ארוך מקלרו או מחריכו או מרחיכו ורש"י פי' אין חופרין כוכין וקברים לקבור בכן אחר המועד אבל לקבור בכן במועד חופרין אותן וזהו כסבי' הראש"ס:

(תרפח) בכתב ב"ג מי שמח לו מת באחד מימי הרגל או ברה"ש חון מבי'

האחרון: אין אכילות נוכח דרגל עד שיגלה כל הרגל ומיבא יום האחרון עולה לו למינן אפי' שאין אכלות נוכח זו ומשלי' עליו ו' ימי' ואם מת ביום האחרון נוכח זו אכלות וכו' רב אלפס ור"ח כ' שאף אם מת לו מת ביום האחרון אינו נוכח זו אכלות שאין אכלות נוכח במועד אלא איניות שאם מת לו מת ברה"ש אסור בכל הדבר' שהאונן אסור בזה ואם מת ב"ט אם אינו רואה לקבורו זו ביום אין עליו דין איניות: (תראצב) אם חל יום שביעי של צער הרגל מותר לנכס ולספר ואסור לחמוץ עד הליילה וגם אסור ללבוש מה שכתב עד הליילה וריב"א פי' כמו שאסור ללבוש כך אסור לנכס כל היום ומיבא שיהיה מותרין קודם סמוך להשיבה וא"ל להחמין עד הליילה וכו' כתב סבבא ראשון' ובאזניו ואמרו שהאסור לספר עד שיגמרו זו הדבר' אפי' פגע בו הרגל אין מבעלו כתב בסמ"ק דוקא שפגע בו הרגל בחור שלשים אבל עברו שלשים ופגע בו הרגל או אפי' חל יום שלשים עבר

הלכות חמץ ומצה

כיס שומי חנם ואינו חייב חלל בפשיע' אפי'
 הכי חייב לבער ולזה הסכים הרא"ש:
 (תשב) ישראל להפקיד חמנו אלל ישראל חנרו
 לו חלל חינו יחודי וקבל עליו
 הנפקד אחריות גאון שכתב שכיון שקבל עליו
 הנפקד אחריות חין המפקד עובר עליו וכו'
 ויהי פ' שהמפקד עובר עליו אם חינו מבשר
 ולזה הסכים הרא"ש: (תשב) עובר כוכבים
 שהלוי ישראל על חמנו ונשכנו בידו ואמר לו
 ישראל שכתביו יהיה שלך אם לא אפרעך לזמן
 שקבעתי לך וקגיע הזמן ולא פרתו נקל' לו למפרע
 וכו' לים חמנו של עובר כוכבים חלל אם
 חסר א' חמנו כגון שלא משכנו א' שלא חמר
 לו מעכשיו או פורעו בזמנו חסור חלל כשיש בו
 שלשון חמץ' שלא הגיע הזמן שקבע לו עד חמר
 פסח מותר. חלל הכר' חפרים כ' דוקא
 כשהגיע הזמן קודם פסח וכ"כ הרמב"ם
 והראש"ד השיג עליו וז' אם הגיע הזמן קודם
 הפסח ולא פרע' אפי' לא חמר לו מעכשיו מותר
 ולזה הסכים הרא"ש: (תשב) לשון מורי חזי
 מהר"ר יחוד לנדל ז"ל כתב המרדכי פ"ר כל
 שעה בצהרי ראש"ה שמוח' לישראל להשכיר
 בהמחו לח"י בפסח להוליך עליו חמץ אפי'
 ממקום למקום ובח"ח הביאו מן החוספתא
 שמתיר דהדיו חך מלחתי כחוד בתים' הר"ר
 משה שאלה בתשובות הגאונים שחסרו ודמו
 בדבר לזין נסך דשיום הם גם הביא רמב"ם
 לחסור מן הירושלמי וכמו כן להשכיר ביתו
 לשים בו חמץ בפסח חסר הירושלמי ופשיטא
 דרוב' לומר דוקא להשכירו חוץ הפסח זה
 בע"פ דלא מסתברא לחסור להשכיר ביתו לחינו
 יחודי שלשים יום קודם הפסח אפי' שידע שיש'
 בחיט יחודי בו חמץ בפסח ובפסח נמי חין נר'
 לחסור חלל כשמפרש ששכרו לשים בחיט וחמץ
 דומיל דשכירות כהמה חלל שוכר לדור זה
 חמץ' שדודאי יכתיב זה חמץ חין לחסור בשביל
 זה עכ"ל: (תשב) גשאל מורי חזי ז"ל על חטים
 שהיו שטוחים בעליה חחת חגג ועברו חטים
 דרך חגג וחלו פל דרנן בקלות מקומות חן שחיה
 בהם כל כך מים שהיה טופח ע"מ להטפוח
 והשיב כי ר"ח ממז"ל ורבי"א החמירו ואמרו
 גבי חטין אם יש שם רבוי מים אפי' לא נתבקעו
 חסורין דבחיטין ח"ל בקוע דלג דשיריין חין
 מתבקעין מקום נסמך על הכהר שכתב
 ראש"ה והביאו המרדכי האריך שהקל לחסור
 מקלחם קודם פסח או למכור לעובדי כוכבים
 מעט מעט. והנשחר נשחרי מכה ספק ספקא
 שחל לא ירדו עליהם מים. ואם התחל לומר
 ירדו עליהם מים שחל לא נתבקעו חלל החטים
 התחתונים שחם חלל הקרקע חלל העליה
 קרוב לודאי שהמי' ירדו שם עד עובי חלל

ומסתברא דלא דמי להפליין דה' חרטי מלח
 נכחו חלל הכה חדא היא. וכן מלחתי למפרש
 אחד שמיר שהחיל לבדוק יולא ידי הכרעה
 ויש לו לשון כרליו ואם אחרי שברך קודם
 שהחיל לבדוק שם מניני בדריקה ח"ל לחזור
 ולברך משה"ל. והעולם מובג שלא לשים
 דברים בטלים ואם שם חין חמר ומצרך:
 (תרצו) פקומות הגטורים שאין כיד מגעת
 שם והמוכים פחות מג'
 עפמים חין לריבה דריקה וזירושלמי השיב
 גבוכים שחם למעלה מ' טפחים ואין גראה
 פטור חשמים פלחם הוא למעלה מ' כדפירש':
 (תרצח) כתב הר"ר פרץ בטול חילת יחמר
 כל חמיר' דחילת ברשותיה
 דלא חמיתיה ודלא בערתיה ובטול היום מוסק
 דחמיתיה ודלא חמיתיה דבערתיה ודלא
 בערתיה: (תרצח) המפרש בים והיולא בשירא
 ואין דעתו לחזור חוץ שלשים יום לפני הפסח
 הולך חייב לבער ולעין הכרעה כתב בעל
 העמוד המנסג אם יודע שיש לו חמץ יבדק ואם
 לא לא יבדק. ונראה הפי' ידע שיש לו ח"ל
 לבדק כיון שערך בטול בלג לה"ט כ' בספר
 ח"י דמי שלא בטל קודם שהחיל שעה ששית
 טוב חינו יכול לבטל שכבר נאסר בהגהה וחינו
 ברשותו ע"כ: (תש) אם נכנס עכבר וכבר
 צפוי ועכבר יאסר וכבר צפוי או עכבר לבן נכנס
 וכבר צפוי ועכבר שחור יולא וכבר צפוי או
 עכבר נכנס וכבר צפוי וחולדה יולא וכבר צפוי
 או שהחולדה יולא וגם העכבר וכבר צפוי
 החולדה יאבט' גבולו אם ח"ך לבדוק אם
 לא ויבן שדמות ככן והמתמיר שכלול חס
 לא בטל ח"ך לחזור ולבדוק דהוי ספקא דחורי'
 ואם בטל הוי ספקא דרבנן ואל' לבדוק. ומו'
 מיבעיא בכר' למעלה חלל הקורה אם הוא ח"ך
 להוריו ואם הוא צנור אם הוא ח"ך סולם
 להעלותו ואם הוא ח"ך נחש אם ח"ך חמר
 להוליו ולא חפשיטא וגם באלו רבו הדעות ודינא
 דכך קדינא דקמית' שחם לא בטל ח"ך ואם
 בטל ח"ל חלל הראש"ד כתב דהך דבני' לאו
 לכתחילה בעי' אם ח"ך להוליו אם לא דודאי
 ח"ך דח"ל הוי. כמטמין צנורות חלל מדבר
 שדק ובטל ולאחר חסורו מלוא ומיבעי' אם
 ח"ך להוליו אם לא ואין דבריו נראה שחינו
 דומה לטמטמ כיון שצטלו ואינו של וכו'
 הרמב"ם על הכי דכר שכנור שצטלו ודיו
 וכתב. הראש"ד שטעם ונראה שלא טעם:
 (תשא) אפי' שהפקיד חמנו חלל ישראל חס הוא
 חייב בזה חמיו ואל' חס
 חס הוא ציתו או בכל מקום ברשותו
 חייב לבער וכתב בה"ג דוקא
 שחייב בגניבה ואבידה והרמב"ם כתב חפי'

אחד חייב לבער פחות מפאן צטל
במישטאט ואיכא חרי לישני לישנא קמא הא
דכית חייב לבער דוקא בנקוס שזינו עשו
לחזק אבל במקום שטעבוי לחזק אפי' גזית אינו
חייב לבערו וללישנא בתרא אפי' בפחות מכזית
במקום שאין עשו לחזק חייב לבערו ופסק רב
אלפס לחומר בלישנא בהרר ור"ח פסק בלזני
דמתרץ תרי לישני אהדרי וכו' מוסקא דפיסקא
לאזני לפירש' בשולי עריסה אפי' כית א"ל
לבער ובשפה העליונה הפינו פחות מכזית לרייך
לבער ובדפנותיה כזית במקום אחד חייב לבער
פחות מכזית א"ל לבער ופ"י ר"ח חזק בן
אם הוא בשליש או במקום אחר ובר"ח ש' כחב
לא בארבעה לבאר הא במקום לישב הא שלא
במקום לישב ולכתוב פרש"י ור"י דבמקום כעשו
לחזק לפי שישאל קדושים הם וגוררין כל החמץ
הנמצא אפי' כל שהוא אפי' הדבק בכותל
בזית ורמב"ם כחב על זה מיייר בעריסה שאין
לשין בה בפסח א"ל אם לשין בה בפסח לרייך
לגוררה ולהגעילה ור"י יחזקאל מפרש' כ' ערבות
שלשין בהן כל השנה אין לסמוך על מה שרוחצי
אותן בחמין ומנקרין בהמן מכן כי אי אפשר
לנקרן שלא ישרר בהם בין כלל בזית וכו' ופ'
מארפ' (תשאי) חמץ א"ל לשין בה בפסח ולמעלה
ביום י"ד אסור מן החומר ולקוין עליו חף ע"פ
שבעל העטור כחב שאינו אלא מדרבנן ורמב"ם
כחב שולקין עליו מו' שעות ולמעלה ולזה הסכים
הרא"ש: (תשיב) מוב לעשות אסעודת השלישית
כחב ע"פ שבעת בפיורח ור"ח היה רגיל
לעשות כמלך עשירה שללושה בני פירות וכן
הורה רש"י לבער הכל מלפני השבת לה"ס:
(תשינ) ר' יודא חומר אין ציטור חמץ אלא
שריפה רש"י פסק בכותיה, ובגאונים
כתבו ופסקו כחכמים דחמרו מפרז חורר לרוח
או מטיל לים ולא ישליכו לשם שלם וכ"פ
הרמב"ם ובעל העטור ור"י יונה ואף ר' יודא
לא קאמר שרפה אלא שלא בשעת הצבור
וכוא שעה ששית ואז הוא דוקא שרפה ובשעת
צבורו מכאן ואילך ור"ח פ' ח"פכא בשעת צבורו
היינו שעה ששית ואז השבחתו בכל דבר משם
ואילך דוקא שרפה ופ"י זה אפילו לר' יודא
א"ל לשורפו שרוב העולם מבשר' קודם סוף
שעה ששית: (תשינ) כתב הרא"ש דאפי'
לפירש"י השבחתו בכל דבר בשעה חמישי' כיון
שמוחר בהנאה ואין גרלה כן מפירשו ובשורפו
בשעת צבורו לכ"ע אסור בהנאה לכך אסור
וטוב לעשות מדרה בפני עמלם אבל לישנות
באפרו אחר שריפתו זה הלוי בפלוגתא דר' יודא
ורבן דלר' יודא שחבא שריפה מותר דקיימא
לן כל השריפה אפרן מותר ולרבנן אסור דכל
הנקב' אפרן אסור ואם ביטל בו חבשיל או
אפי

או חלי אלצע ואותם חזרוק ושאר מותר
להסבוחם אבל לא לכול מהן בפסח. דאפי' צ'
לענין בני יראה יתבטלו הספקות ברוב. לגבי
אכילה דהוי במסור לא מקלין עכ"ל:
(תשו) כל דבר שאינו חמץ ציטור אלא הערבות
חמץ כגון כותח הבדלי ושכר המדי
ומומץ האדומי ודומיהן או חמץ בלי הערבות
אלא שאינו חמץ גמור והוא שחכמי' קראו אותו
חמץ טוקס' דין זומן של צבשים ודומיהן כל אלו
לר' אליעזר הם בלאו ואין בהם כרת ולדבריו
אסור להסבוחם בפסח אפי' דק"ל כר' שמעון
ללא קנים בחמץ ע"י הערבות ה"מ כשהערב
אחר הפסח אבל היכא שאיסורו צעין כמו שהי'
מעקרו חומר טפי ולרבנן אפי' לאו אין בהן
אלא אסורא בעלמא ולדבריו מותר להסבוח
ופסק הרמב"ם כר' אליעזר שסובר הערבות
חמץ עוברין עליו צטל יראה כמו שכר והמוריים
וכל דבר כיולא באלו אבל דבר שיש בו הערוב'
חמץ ואין ראוי לכולו מותר לקיימו בפסח וכ"כ
הרי"ן גיאת ובעל העטור כחב הערבות חמץ
בלאו דוקא הכך שכן צעין ולא נעשה בהן
מלאכה אבל אם עשה בהן מלאכה כמו אספגית
וקיטור אין חייבין (צבן) לבער וכן יראה דעת
רב טעוהא ש'שביעל ששאלוהו על טעוהא יין
מזמוקי' ושורין אותן במים ולפעמים נמלאים
בהם שנים או שלשה גרגריי חטא הם מותר
לשחוחם אם נעשה אדם הפסח והשיבן ודאי
אסור לשחוחם פסח אולם לבערו אם ידוע
שפסחט מן החמץ חמץ לחזק מי המזמוקין לרייך
לבערו אם אינו ידוע א"ל לבער ע"כ ואפי' תמה למה
אסור היכא' שמתערב קודם הפסח שהרי כבר
נחבטל בששים ורב אלפס פסק כחכמים שאין
לאו לא בהערבות חמץ ולא בחמץ טוקס' אלא
אסור דרבנן ולפי זה מותר לערבו למהחלה לפי
פסח ולשבו' עד אחר פסח ולזה הסכים הרא"ש
לה"ס: (תשו) כתב מהר"י מולין שכוון למי
שמשתמש מנזל בפסח שאין נזהרין מהן כל
השנה וצברט בחרות של עובדי כוכבים שיש
לחוש שמא יש חמץ צבור שיש לסקן המים בצגד
נקי בכל פעם שהוא צ"ל ועוד לזה לחקן
ברוח חדשה בכל החביות ע"כ:
(תשח) מעשה ב'ה' שהעמיד רביות בחלא
דשיכרא ואסר רבין' להסבוחם
בפסח דכיון דמעמיד החלב חשיב כאלו אסור
צעין: (תשט) חטין שנתעפש קודם זמן אסורו
או שטרפו צבור ונחמד עד שאינו ראוי לכלב
או שיחודו לשיכר וטח אותו בטיט צטל ומותר
לקיימו בפסח ור"א שמואל אפי' באכילה ובר"ר
יוסף אלברג' לוי כחב שאסור באכילה ומותר
בהנאה ולזה הסכים הרא"ש:
(תשי) בצץ שבסדקי עריבה אם יש כזית במקו'

אפה זו פת לר' יהודה שאמר מותר אין
ההבטלה והפחיתות האורחא "כנאפה הפת וההבטלה
בעוד גוף החמץ קיים או כנאפה לוחשות אבל
אם כזו מותרין לרצון אפרין אכור בכל ענין
והרמב"ם כתב כהם אם אפה זו פת או בשל
זו תבטל אכור וכו' הו' הו'ך לשיטתו שפוסק
במכמים: (תשטו) המזן בפסח הסכימו רוב
המפרשים שאכור תערוכותו בין במינו בין שלא
במינו במשכו חוץ משאלתו שפסקו בנותן טעם
וכ"כ הר' ישעיה בספר המכריע וכן הרב רבינו
אריה בספר הנואור וכן נמלא כתיבת יד מר
רבי יוסף ממדינת גילון שהעיד על רבו רב
אלפס שחזר בסוף ימיו ממה שכתב בסוף
מסכת עבודה כוכבים דפסק כרזשמואל וכן
דעתנו נוטה וכן דעת חכמי גר"פ וחכמי
גרונ"ה אלא שאין לנו מורין בחמץ בפסח כן
מפני שנהנו בו אכור וכן מלאתו בשם הר"ר
אביגדור בכן דהא דאמר' בפרק כל שעה אמר
רצא הלבנה חמץ בזמנו בין במינו בין שלא
במינו אכור במשכו כרב האי במשכו כרב אינו
מן הגמרא שסדר רב אשי פ' גאונים
שהוכיחו וסברו כן ואע"פ שר"ת החיר לא ראה
לעשות מעשה אכור מדברי הגאונים ועוד שכבר
פסק אכורו בכל ישראל אלא שבה לפרשה הלבנה
אמחותה שבה"ל וכזה הרשב"ד דבמשכו אינו
אכור אלא באכילה וכן בהנהא ורב אלפס פסק
שאכור חף בהנהא ולזה הסכים הר"ש ועד
היום העולם נוהג לאכור במשכו חמץ בפסח
אפי' בהנהא: (תשטו) בליחת בשר שנעשה
לפי הפסח. ולא נהרגו במליחתו בטל הוא וכו' ומה
ימים נהג בו אדונינו אכור ומתחמיר תע"ב:
(תשיו) הר"י גי' כתב אמרי רב רבנא חלב
שחלבו עובד כוכבים קודם פסח וגביה הנקט'
קוד' פסח שמרמה מחמץ מותרת ואם לאו אכורה
והרא"ש החיר בתשוב' וכזה עוד הרא"ש אכור
לאכול גדים מלוחים השוריים במים בפסח
והיבשים במקום שנהגים לאכול אכולין ובמקו'
דאין נוהגין לאכול לאו אכולין עכ"ל הטורים:
(תשיה) דגים שקורין היריג' או בשר
מלוח בחורף שלא נדבק המלח
מן החמץ מותרין בפסח מזה הטעם וכן בשם
רב פלטו' גאון אבל שומן מותר קודם הפסח
אכור לטען "מלוח בפסח משום הכלי מחבת
שהחבו כחבית חת שומן שהיה גלוג מחמץ
שמבטלין בה חמץ וגם פעמים נשאר אחר הטון
שומן במחבת ומחמירין אותו שומן בקדרה:
(תשטו) והדין בחביות פעמים לוחטין עיסה
לחן הכסין ומהר"ם לשתות היין
בפסח אע"פ שטעם חמץ ביין כיון דכבר
נחבטל קודם פסח ובהו' הפסח אינו ואתן
טיטס יין שכבר נחקש' החמץ אבל סמך לפסח
לערוך

שני חדשים אם נתן עיסה בשולים אכור לשתות
היין בפסח מלוחות חבית לפי שעדיין העיסה
רכה וגם חוץ הפסח נותן טעם ביין מרדכי
פ"ב דפסחים: (תשטו) הר"ר יחיאל כתב מלוח
שכמו במדוכה של חמץ יכול למלוח בו לאורך פסח
כיון החיר ר"י אפי' מלח ששבת ישראל בכליו
של עובד כוכבים למלוח בו בשר של היחר וכן
בספר התרומה מרדכי פ"ב:
(תשטא) וזהו שכותבין בשאר ימות השנה ולא
מהרגו בהם לדעת בעל התרומה
שאכור לזון וצאל שחמכותו בסכין אכור וכן
יראה מתשובת הרא"ש ומיחו הר"ר מאיר
מרזט"ל בזה כתב על ההוא דספר התרומה לבי
נוטה להחיר חף ע"פ שאני מורה בספר התרומה
אין נראה למרות ביד המוריס היחר ע"כ:
(תשטב) וחמץ שנעצר בהים במלח ביבש כתב
רש"י שמבטלין אחד והשאר מותר
בהנהא והרא"ש החיר אפי' באכילה:
(תשטג) ונותן טעם לפנים בפסח בפסקי רש"ס
אכורו וכן הר"ר אליעזר ממ"ץ
ומהר"ם כתב אני אכור לעמי הוחיל ופסק
מפומיה דרש"ס ומחיר לאחרים כי ר"ח ור"י
מורים היחר ואע"פ אפי' רגיל לומר לשוואים
פלוגתא דרבנא חל' ורבים נמנעים מלחיל'
ע"ד רש"י פסק להחיר ולזה הסכים הרא"ש לה"ס
וכן עמא דבר: (תשטד) מעשה היה שחטטה
החת נמלאת במלח בחוץ הפסח ואשר ר"י כל
המלות שיעשו מלוחות עיסה ולא אמרי' דדי
בטילת מקום או קליפה משום דחמץ מפעפע
וכבר פסק החמץ בכל העיסה ורבינו שמעון
משנן החיר מיוכר ר"י לא ראה לעשות מעשה
כדבריו. והר"ר יחיאל מפרש' החיר כל המלות
ע"י קליפה או נטיל' מקום בעומק ובתשובת רבי
מנחם המכירי אסר חובה המלח ולא באחרות
ולזה דעתי נוטה וזה לא היו כדברי ר"י ולא
כדברי ר' שמעון ורבינו יחיאל מפרש' מפרש
דמר אכור כולן ומר החיר כולן מרדכי ולאחר
הפסח בין במינו ובין שלא במינו בטל בששים
ואפי' שבה בעיניה ונתערב אחר הפסח בטל
מיחו דוקא שנתערב שוגג אבל נתערב מיד לא
וה"ר יונה כתב אפי' נתערב מיד ולא יראה
לרא"ש וכזה עוד חס בעלו בשוגג קודם פסח
אפי' נמי בפסח כיון שלא היה יודע שהוא חמץ
מותר ואם בעלו במזיד אדעתא דלשהייה אחר
הפסח אכור ושאר כיון שהוא דבר המעמיד אפי'
בטלו בשוגג אכור כיון דלשעמא עבד ולא בטיל
ואינו מבין חוץ דבריו שאם היה דבר שגורמים
על תערובתו מאי נפקא מיניה בבטולו הרי עובר
עליו וראוי לקנסו ואם הוא דבר שאין עוברין
עליו אפי' עברו אדעתא דלשהייה שרי אלא כלל
דמלחא כל דבר שאין עוברין על תערובתו יטול
לערוך

הלכות המין ומצה

לעברו נכחיהם לשכחו ודבר ששוכרין עליו אפי' תעברו ממנו לא קודם הפסח א' לעברו ואם לא

עברו חסור : (השבה) המין של עובד כוכבים

שעבר עליו הפסח מותר באכיל' וכ"כ רב אלפס

וכ"כ ר' חיה בשאלותיו פסקו גאונים ובעל

העטור כתב שאסור באכילה והאריך בענין

וסוף דבריו וזן הדיון עליו להחמיר :

(תשובה) המין שנגמל בבית ישראל אחר הפסח

אסור בירושלמי אפי' שבעלו דחיישי' שמא יגרעו לומר שבעלו אפי' שלא

בעלו ובעל העטור אסור באכילה והתירו בהנאה

ואין הטעם נכון להלך בין אכילה להנאה :

(תשובה) הנותן של ישראל והסחורה הנמכרת

בו היא שלו והפועל' שמשתדלי'

בו עובדי כוכבים חתן שגמל' אם אחר הפסח

מותר אפי' באכילה שאלו חולין בפועלים חונם

יהודים ואם הסחורה והסחור' של עובדי כוכבים

והפועלים ישראלים אסור שאלו חולין בפועלים

ישראלים כן הוא גרסא ר"ח ורב האי גורם

איפכא שכולין אחר בעל הקמות וכן הוא

מסקנת רש"י : (השבה) שאלו לרש"י ישראל

ואינו יהודי שיש להם חמור בשותפות מבו לומר

לאי' מול אחת של פסח ואינו מוטל אח"כ והשני

שית' קודם הפסח ויטול הדמים מאלו השבוע.

וה"ר שמועזר בר אברהם כתב מעשה זה יודי

בישראל שביד לו חמור ואפי' בו אינו יהודי חתן

בפסח וזה האופס שביד עבד ישראל וביד

לו נכרות הפסח משבח הסמור ואסור' לו לקבלם

ולא מיביעה חתן אלא אפי' ממות אסור לקבל

שכרו ומיחו אם קבל המע' מותר ליהנות מהם :

הלכות הנערה

(תשובה) אם החזיר כלי חרס לכבשן ונתלבו

כתב רמב"ם י'ס לומר' שם

זה חרס מועיל דחיישינן שמא חיים עליה וכ"כ

אפי' כראש"ן וסגנה היא בידם דלא אמרינן

דלא חיים עליהו אלא כשחיי' ליהן ע"כ

גמלים אבל כשמתחזין לכבשן מתלבטין בפנים

ומתקין ולא פקעי וכן כתב בשאלותיו וכתב

הר"ם דוקא שמתקן בכבשן אבל לא בתורים

שלו : (השל) אין חלק בין כלי עץ ואבן

הו כלי מחבת כלם דיון שוב להחזיר בהגעה

ור"ר יצחק מסימ' פוטנו כתב דכלי גלגלי' וכלי

אבנים די להם בשטיפה . ובתשוב' לרב נהלא

דכלי אבנים וכלי גלגלים ששחמם בהם ברוחמין

אין להם מחבת כלם דיון שוב להחזיר בכלי חרס

ולריבין להסירן בתור עד שיהיו' בזה ורב

אלפס השם כיום וכן עקר לה"ט :

(השאלה) מסקינן שאין הגעה מועלת לבית

שאור ורבינו שמריה הראה

(תשובה) כתב בעל הדברות המדורות

ובדורמו דגללי' וכלי אבנים וכלי

גלגלי' דיוס' כשל מחבת וסגי להו בפליטה ולא

דמו לכלי חרס . וכן לכתב ומפי' ר' יהודה

שמעתי שאין לריב' בהגעה וביד' רח"ה מן

החום' וכן מלאחי לגאונים ז"ל וכו"כ' וכן בשם

ר"י דלריך לשמות הגעה . וכתב ר"ר ישעיה

אין נראה לי דסגי בהגעה וסוף דבריו ודברי ר"ב

ודברי ר"י דחזין לגמרי שאין פנים לעשותן ככלי'

מתכה אלא ככלי אבנים או ככלי חרס לאוסין

לגמרי והנכון בעיני' לאוסרה לגמרי ככלי חרס

כד' שלום גאון וכו"כ' מסופ'ט עכ"ל שכתב' .

ור"ר יצחק הורה שמשחמטין באלפסין הנעשין

מאבנים שם הם מותרים בפסח ואין לריבין אלא

הדחה וכן יד' רפ"ט בקדו'ן של פסח וכ"כ

גם רבינו שלמה בספר הפרדס וגאונים אחרים

כתבו דאפי' על ידי הגעה אינו מועיל וכ"כ

הרשב"י בסדר שלו ור' לומר אפי' הגעה

אין לריבין : (תשל'ר) מצאתי בדברי גאונים

מרחש' או מחבת של מחבת' בפסח עובין לה

הגעה ברוחמין וכן אמר לי ר"י שכן היה מנהג

אביו רבי' יצחק משכ"ל : (תשל'ה) פסק בא"י

דכלי עץ אין לריבין בהגעה דלא כלעי וכן פי'

ה"ר יחיאל מפרי"ח ואינו עושם מעשה באבד

כתבתי אמנם לבי נוקף דמשמע מכלי מדין

הספר מרדכי : (תשל'ה) כתב הרשב"א בשאלותיו

דכלי זכוכית אינן בולטין דחלקין כן עכ"ל .

ואני המחבר רח"ה נוקבים הכמי' לרפ"ה ואשכח

שלא להשחמם בזה כל ימי פסח כי חוששין

אותם לכלי חרס : (תשל'ה) רבי' יחיאל מפרי'

הוי חושב לומר דכ"י כוסות של זכוכית ששמו

בהן שאר ימות השנה אסור להשתות בהן בפסח

ואפי' פי' ערוי' ופח' ע"ג דכל שמשמין בלון

מ"מ שורין בהן ופחיתין של לחם חם ביין וכו'

כדוס וכדוס כמבזל' וראש"ה כתב דכלי זכוכית

שיעין פירש חלקין ולא כלעי כדאמרין גבי

לב ביבא רחבים מרדכי :